

Raport de evaluare privind implementarea Strategiei Naționale Anticorupție 2005-2007 și a Strategiei Naționale Anticorupție privind Sectoarele Vulnerabile și Administrația Publică Locală pe perioada 2008-2010 în România

format .pdf/ .doc

I. CONTEXT

1. Introducere. Informații generale privind prevenirea corupției din România
  - 1.1. Rezumatul politicilor anticorupție coordonate de Guvernul român în ultimii ani, progresele înregistrate, analiza situației actuale
  - 1.2. Instrumentele juridice existente
  - 1.3. Cadrul instituțional existent
2. Informații generale privind Strategia Națională Anticorupție 2005-2007 și Strategia de Combatere a Corupției în Sectoarele Vulnerabile și Administrația Publică Locală 2008 – 2010
  - 2.1. Prioritățile și obiectivele Strategiei Naționale Anticorupție 2005-2007 și ale Strategiei privind Combaterea Corupției din Sectoarele Vulnerabile și Administrația Publică Locală 2008-2010
  - 2.2. Cadrul juridic utilizat
  - 2.3. Cadrul instituțional privind implementarea ambelor Strategii AC

II. OBIECTIVELE ȘI PRINCIPIILE EVALUĂRII CELOR DOUĂ STRATEGII ANTICORUPȚIE

1. Contextul evaluării
2. Metodologia utilizată
3. Sursele utilizate – interviuri, grupurile de discuții etc.

III. ANALIZA STADIULUI DE IMPLEMENTARE A STRATEGIEI NAȚIONALE ANTICORUPȚIE 2005-2007 ȘI A STRATEGIEI PRIVIND COMBATEREA CORUPȚIEI DIN SECTOARELE VULNERABILE ȘI ADMINISTRAȚIA PUBLICĂ LOCALĂ 2008-2010

IV. PRINCIPALELE CONSTATĂRI (CONCLUZII) ȘI RECOMANDĂRI

- IV.1. Constatări generale (concluzii)
- IV.2. Recomandări

I. Context

1. **Introducere. Informații generale privind prevenirea corupției din România**

România a devenit Stat Membru UE în cadrul ultimului val al extinderii UE în 2007. În cursul procesului de aderare, corupția a fost citată adesea drept principala provocare pentru Guvernul român. Pentru a răspunde acestor preocupări a fost adoptată prima Strategie Anticorupție în România în 2001, care a fost urmată de alte două – în 2005 și în 2008.

Drept rezultat al eforturilor depuse de această țară, percepția corupției din România s-a îmbunătățit de la 2,6 la 3,8 conform Indicelui Transparency International de percepție a corupției (TI CPI), cu toate acestea fiind cea mai scăzută din UE.

România are o administrație centralizată, cu o administrație locală independentă și un nivel mediu de coordonare a politicilor, reprezentat de instituția Prefecților. Executivul național este condus de Primul-ministru și de Guvern, deși Președintele deține în mod tradițional autoritate și reprezintă un jucător important al domeniului politic.

România are un sistem de justiție independent, o Curte Constituțională și o putere legislativă, precum și un sector ONG foarte activ.

1.1. Rezumatul politicilor anticorupție coordonate de Guvernul român în ultimii ani, progresele înregistrate, analiza situației actuale

Politica și legislația românească tratează corupția în două moduri: drept o conduită în afara legii, care se sancționează conform Codului Penal și drept o problemă a societății (legată de moralitate, integritate, etică etc.). Toți factorii implicați consideră că este o problemă foarte gravă corupția politică de la nivel înalt; cu toate acestea, există și o gravă corupție administrativă. În cursul unui efort recent de curățare a vămii și a poliției de frontieră, circa 200 de ofițeri de poliție și vameși au fost arestați, ceea ce semnaleză atât existența voinței și capacitatea de a combate corupția, cât și măsura în care este răspândită ea. Grupurile de interese mai constituie o altă problemă gravă – legătura ilegală și reciprocă dintre oficialii guvernamentali și grupurile economice de la nivel central și local – caz în care elemente de structuri publice au fost „capturate”, controlate de interese puternice economice prin intermediul folosirii necorespunzătoare și al abuzării de procesul democratic sau prin intermediul traficului direct de influență, mită și corupție. Astfel, aceste grupuri încep să se bucure de statut privilegiat, cu legături cu puterea politică, controlând resursele locale.

Strategia din 2005-2007 definește corupția ca fiind „devierea sistematică de la principiile de imparțialitate și echitate, care trebuie să stea la baza funcționării administrației publice, și care presupun ca bunurile publice să fie distribuite în mod universal, echitabil și egal, precum și substituirea lor cu practici care conduc la atribuirea către indivizi sau grupuri a unei părți disproporționate a bunurilor publice, în raport cu contribuția lor”.

Această definiție urmărește în plan general definițiile sociologice ale corupției. Nu este foarte clar de ce a fost aleasă această abordare pentru definirea corupției, și nu o abordare mai simplă de adoptare a unei dintre definițiile deja existente ale corupției[1]. Aceasta nu este foarte important, în special dacă se are în vedere că definiția citată se

referă la politici și nu este o normă strict juridică; prin urmare permite un anumit grad de flexibilitate și interpretare.

Strategia din 2008-2010 nu include o definiție specială a corupției, sau o parte mai „teoretică”, deoarece dezbate aspectele legate de corupție la un nivel conceptual.

Activitățile anticorupție întreprinse de Guvernul român

Încă de la început, procesul de aderare al României la UE a fost puternic influențat de dezbaterile privind corupția. Chiar și aderarea a depins într-o mare măsură de combaterea cu succes a corupției.

Această cerință externă și presiunea pentru reformele pro-integritate au reprezentat o sporire importantă a presiunii locale venite din partea organizațiilor societății civile și a publicului în general. Cu toate acestea, a fost, și într-o mare măsură încă este, considerată mai importantă decât voința națională adevărată de combatere a corupției. După aderarea la UE în data de 1 ianuarie 2007, în conformitate cu tratatul de aderare a fost introdus Mecanismul de Cooperare și Verificare – un instrument de monitorizare a modificărilor și progreselor din anumite domenii, inclusiv lupta împotriva corupției cu condiționalități concrete.

În practică, concentrarea responsabilității a fost plasată în afara procesului democratic normal – undeva la Bruxelles. Acest lucru a continuat o tendință care era vizibilă chiar înaintea aderării și care a cauzat anumite probleme cu proprietatea, însă, mai important, a redus lupta împotriva corupției la o reacție la adresa criticilor de la UE. Printre altele, aceasta a cauzat unele grave probleme cauzale – măsurile au fost uneori luate drept reacție la preocupările din rapoartele UE și la deficiențele de integritate identificate pe plan local. De înțeles, și în special în cazul Strategiei 2008-2010, aceasta a condus la o situație în care strategia a fost creată în jurul recomandărilor UE și nu în jurul unei evaluări substanțiale a progreselor, problemelor și nevoilor serviciului public românesc. În plus, sprijinirea susținută pe UE pare să fi provocat o abordare cumva „dependentă de proiect” în ceea ce privește combaterea corupției, în special cu privire la consolidarea instituțiilor și la elaborarea măsurilor preventive. Rezultatele durabile pot fi atinse doar dacă întărirea integrității de la nivelul serviciului public devine parte a practicilor centrale de management zilnic și o preocupare pentru toate instituțiile.

Organizațiile non-guvernamentale au jucat un rol important în ceea ce privește sprijinul pentru autorii de politici, prin comentariile înaintate la adresa reglementărilor, prin presiunea exercitată asupra autorilor de politici și prin experiența furnizată. ONG-urile s-au concentrat pe furnizarea de informații, campaniile de conștientizare și pregătirea cetățenilor și a funcționarilor publici.

România și-a elaborat *prima strategie AC în 2001*. A fost finalizată cu succes, majoritatea măsurilor au fost implementate, iar produsele finite au însoțit majoritatea obiectivelor. Finalizarea cu succes a fost recunoscută într-o evaluare efectuată de Freedom House.

Strategia Națională Anticorupție (SNA) 2005 – 2007, adoptată prin Hotărârea Guvernului nr. 231/2005, este o strategie cuprinzătoare de tip clasic, cu trei componente, care încorporează toate serviciile publice și include măsuri privind prevenirea, educare, aplicarea legii, monitorizarea și evaluarea. Au fost înființate instituții noi specializate în cursul implementării strategiei. În calitate de strategie cuprinzătoare, a prevăzut măsuri de luat la nivelul tuturor sectoarelor guvernamentale și al vieții publice. S-a concentrat pe „consolidarea *normalității* prin instituirea de standarde și crearea de cele mai bune practici la nivelul administrației și al altor sectoare esențiale, cum ar fi educația, sistemul sanitar, organele de aplicare a legii și justiția” ... precum și pe „*suprimarea comportamentelor care deviază de la aceste standarde și reguli* și include activitățile de combatere a corupției, precum și finalizarea cadrului instituțional, pentru a permite o combatere eficientă a fenomenului”. Strategia a prevăzut instituirea de mecanisme pentru declararea averilor și gestionarea conflictelor de interese, precum și pentru protecția avertizorilor de integritate.

Prin contrast, *Strategia Națională Anticorupție privind Sectoarele Vulnerabile și Administrația Publică Locală 2008 – 2010*, adoptată prin Hotărârea Guvernului nr. 609/2008, prevede măsuri doar în anumite sectoare selectate. În general, este o strategie proiectată cu o abordare bazată pe risc, deși nu este întru-totul foarte clar cum au fost selectate sectoarele vulnerabile și de ce anumite sectoare nu au fost incluse în implementarea strategiei.

În general, la nivel de produse finite, ambele strategii evaluate au fost implementate cu succes. Activități au fost desfășurate la toate nivelurile – și către îndeplinirea tuturor obiectivelor. **La nivel de impact, totuși, situația este îndoielnică.** Ambele strategii, și cea pentru 2005-2007 și cea pentru 2008-2010 încorporează, într-o mare măsură, cele mai bune practici anterioare referitoare la lupta împotriva corupției. În special, Strategia din 2005 pornește de la progresele strategiei din 2001-2004 și a fost adoptată într-un mod inclusiv și participativ. Cu toate acestea, strategia din 2008-2010 are o arie de cuprindere, precum și o abordare, diferite, prevede mecanisme diferite de implementare și coordonare, și, prin urmare, nu pornește de la punctele forte ale perioadei anterioare de implementare[2].

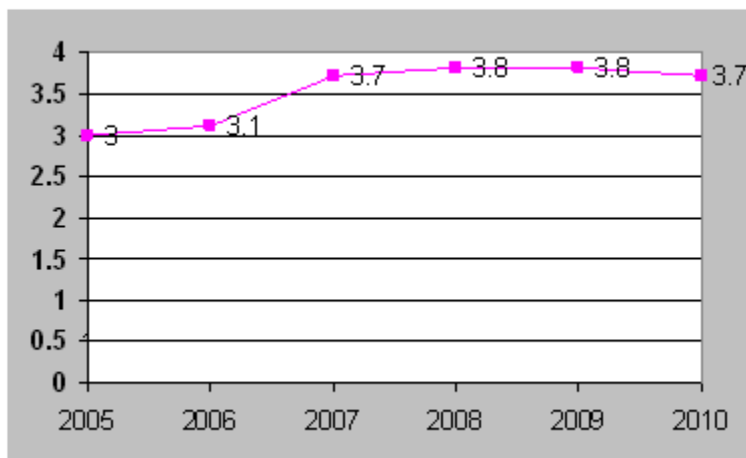
Instrumentele de măsură a corupției din România

Pentru raportarea progreselor înregistrate de România în privința combaterii corupției sunt folosite trei instrumente principale de măsură. Primul dintre instrumentele esențiale este reprezentat de ***Indicele Transparency International de percepție a Corupției***. În tabelul alăturat este prezentat punctajul de țară al CPI din ultimii cinci ani:

Indicele Transparency International de percepție a Corupției pentru România:

Anul	Țara	Punctaj CPI	Setul de încredere
------	------	-------------	--------------------

2005	România	3,0	2,6 – 3,5
2006	România	3,1	3,0 – 3,2
2007	România	3,7	3,4 – 4,1
2008	România	3,8	3,4 – 4,2
2009	România	3,8	3,2 – 4,3
2010	România	3,7	3,3 – 4,2

Datele incluse mai sus prezintă modificarea de percepție a corupției prin intermediul Indicelui Transparency International de Percepție a Corupției.

TI CPI reprezintă un indice compus, care măsoară percepția corupției într-o țară dată. Deși îi este contestată utilitatea, este considerat în prezent unul dintre principalele instrumente de măsură a corupției. Progresele înregistrate de România în combaterea corupției pentru perioada 2005 – 2008 sunt vizibile – o ameliorare de aproape un punct (3,0 – 3,8). Ameliorarea măsurată, cu toate acestea, se oprește după 2007. Acest moment coincide cu perioada de finalizare a strategiei 2005-2007.

Un al doilea instrument util de măsurare a progreselor este constituit de **Barometrul Global al Corupției**. Barometrul urmărește să stabilească modul în care corupția afectează existența oamenilor obișnuiți, oferind o indicație cu privire la forma și aria de cuprindere a corupției conform perspectivei cetățenilor de la nivel mondial. Informațiile furnizate de Barometrul Global al Corupției pentru România din ultimii cinci ani sunt prezentate în tabelul de mai jos:

A	P	Par	P	Sist	F	S	V	S	M	Si	U	R	A	O	Or	Ofi
n	ar	la	o	emu	i	e	a	er	a	st	til	eg	r	N	ga	cia
u	ti	me	l	l de	s	c	m	vi	s	e	it	ist	m	G	ni	li
l	d	ntu	i	justi	c	t	a	ci	s	m	ăț	re	a	-	s	pu
	el	l /	ț	ție/	u	o		il	-	ul	il	și	t	u	m	bli
	e	Put	i	Pute	l	r		e	m	d	e	se	a	r	e	ci /
	p	ere	a	rea		u		m	e	e		rv		i	rel	Fu
	ol	a		jude		l		e	d	e		ici			igi	ncț
	iti	leg		căto		p		di	i	d		i			oa	ion
	c	isl		reas		ri		c	a	u		ca		se	ari	
	e	ati		că		v		al		c		re			pu	
		vă				a		e		aț		e			bli	
						t/				ie		mi			ci	
						d						t				
						e						au				
						a						to				
						f						riz				
						a						ați				
						c						i				
						e										
						ri										

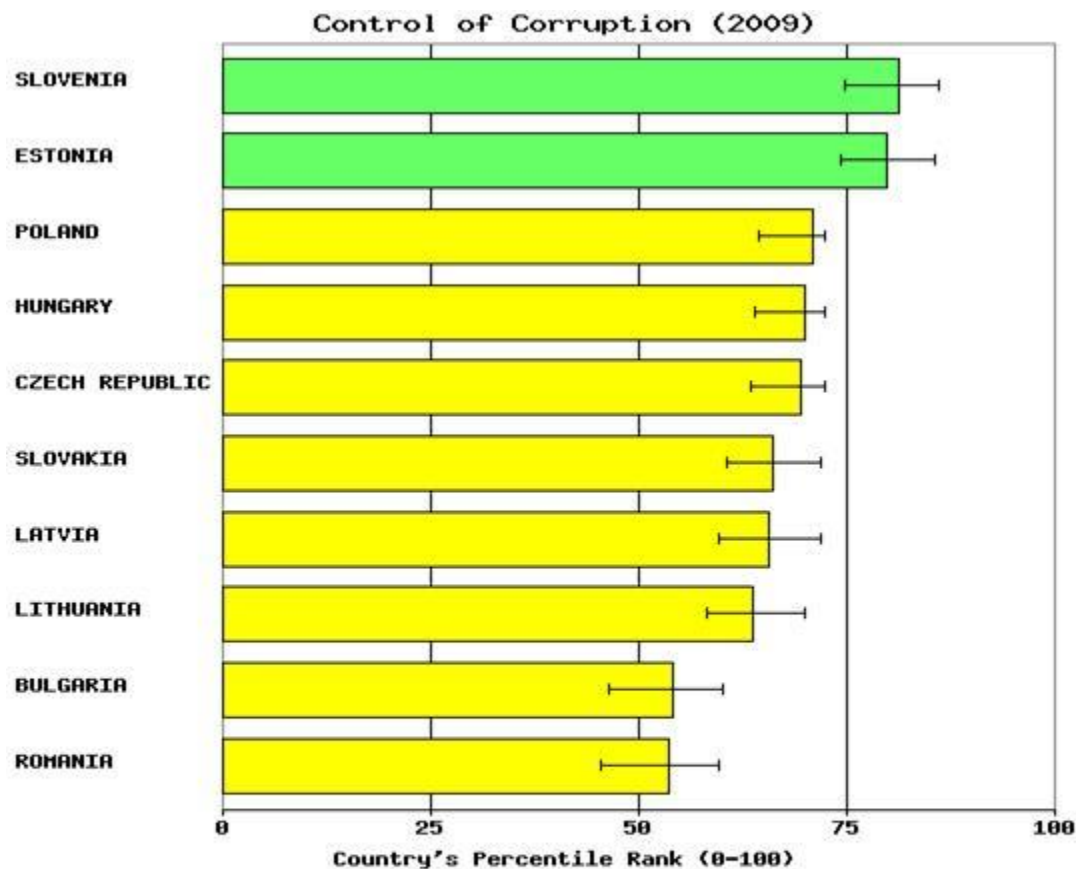
2005	3,8	3,6	3,6	3,7	2,4	3,4	3,8	3,6	2,7	2,9	2,5	2,9	2,4	2,5	2,1	
2006	4,1	4,0	3,6	3,9	2,2	4,0	2,2	3,8	2,9	3,2	2,3	2,8	2,5	2,9	2,3	
2007	3,9	3,9	3,7	3,8	2,6	3,9	-	3,7	2,8	3,0	2,4	2,9	2,4	2,6	2,2	
2009	4,3	4,3	-	4,2	-	3,4	-	-	-	-	-	-	-	-	3,8	
2010	4,5	4,5	3,9	4,0	-	3,6	-	-	3,1	3,1	-	-	2,4	2,9	2,3	3,8

Tabelul de mai sus indică în ce măsură acele instituții din România au fost afectate de corupție în ultimii 5 ani. Scara de măsură include rezultate de la **1 –» nu este deloc coruptă « până la 5 –» este extrem de coruptă «**. Pentru anumiți ani lipsesc datele deoarece câteva sectoare nu au fost incluse în sondaj. Datele prezentate în tabelul de mai sus nu indică un progres notabil în ceea ce privește lupta împotriva corupției în ultimii ani. Desigur, acest sondaj se mai bazează și pe percepții și ca atare, nu poate fi

folosit drept instrument care să măsoare progresele reale; cu toate acestea, pare clar că cetățenii obișnuiți nu constată o îmbunătățire clară a situației în ultimii ani.

Un alt instrument de măsură a corupției îl constituie **Indicatorii de bună guvernare ai Băncii Mondiale**.

Pentru anul 2009 la **indicatorul „Controlul Corupției”**, România se plasează pe ultimul loc printre noile State Membre ale UE.

Source: Kaufmann D., A. Kraay, and M. Mastruzzi (2010), *The Worldwide Governance Indicators: Methodology and Analytical Issues*

Note: The governance indicators presented here aggregate the views on the quality of governance provided by a large number of enterprise, citizen and expert survey respondents in industrial and developing countries. These data are gathered from a number of survey institutes, think tanks, non-governmental organizations, and international organizations. The WGI do not reflect the official views of the World Bank, its Executive Directors, or the countries they represent. The WGI are not used by the World Bank Group to allocate resources.

Conform datelor statistice oficiale disponibile, se poate observa o tendință pozitivă în ceea ce privește numărul de persoane deferite justiției, după cum se prezintă în tabelul următor:

Nr. crt.	Infrațiune	Nr. de inculpați trimiși în judecată					Nr persoanelor condamnate				
		2006	2007	2008	2009	2010	2006	2007	2008	2009	2010 (primul semestru)
1.	Luare de mită - Art. 254 Cod Penal	59	68	37	70	68	77	87	62	49	18
2.	Dare de mită – Art. 255 Cod Penal	107	97	62	67	78	67	89	58	45	33
3.	Primirea de foloase necuvenite – Art. 256 Cod Penal	0	1	2	0	0	1	1	4	1	0
5.	Traficul de influență – Art. 257 Cod Penal	80	59	54	58	62	90	61	48	31	28
6.	Legea nr. 78/2000	314	316	543	467	726	55	48	41	60	31
	TOTAL	560	541	698	662	934	290	286	213	186	110

1.2. Instrumentele juridice existente

În timp, România a adus o serie de schimbări legislative, a adoptat legislație nouă, a modificat-o pe cea existentă. În general, a contribuit la întărirea legislației și la elaborarea de politici adecvate anticorupție pentru a fi implementate la nivel central. Ambele strategii anticorupție (2005-2007 și 2008–2010) au prevăzut schimbări menite să introducă noi amendamente legislative.

Se oferă în cele ce urmează un rezumat al legilor adoptate/ modificate[3]:

Legea nr. 244/2005 – abrogă practica redistribuirii sau a scutirii de la plata datoriilor la bugetul de stat;

Legea nr. 241/2005 – introduce sancțiuni penale pentru evaziunea fiscală;

Legea nr. 247/2005 – sporește independența procurorilor, diminuează atribuțiile președinților de instanțe și de parchete etc.;

Legea nr. 90/2005 – abrogă imunitatea și crește nivelul răspunderii foștilor miniștri pentru faptele și actele întreprinse pe durata mandatului;

Legea nr. 383/2005 – prevede organizarea și funcționarea Direcției Generale Anticorupție;

Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 124/2005 – modifică Legea nr. 78/2000 privind prevenirea, descoperirea și sancționarea faptelor de corupție;

Legea nr. 350/2005 – introduce finanțarea nerambursabilă din fondurile publice alocată pentru activitățile non-profit de interes public;

Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 34/2006 – prevede încredințarea contractelor de achiziții pentru contractele de acordare a lucrărilor publice și a serviciilor;

Legea nr. 334/2006 privind finanțarea partidelor politice și a campaniilor electorale – introduce reguli foarte clare și stricte privind transparența (de ex. fiecare partid trebuie să publice în Monitorul Oficial, Partea I, suma obținută din fiecare sursă de venit, inclusiv cotizațiile membrilor, donațiile și alte surse; fiecare partid trebuie să publice lista membrilor care au plătit o cotizație de peste 12 salarii minime); reduce substanțial plafonul cotizațiilor de la 100 de salarii minime la 48 de salarii minime, pentru a elimina legătura dintre funcția publică și cotizația; interzice abuzul de resurse publice; modifică formula aplicabilă subvențiilor de stat, având în vedere rezultatele obținute de partid nu doar la alegerile generale, ci și la alegerile locale; prevede cazurile de încălcări ale prevederilor legale atunci când subvenția de stat acordată partidului se suspendă; reglementează reducerile pe care furnizorii de servicii le pot acorda partidelor politice; consolidează controlul.

Legea nr. 176/2010 – reglementează integritatea și demnitatea în exercitarea funcțiilor publice, modificând și completând Legea nr. 144/2007 privind înființarea, organizarea și funcționarea Agenției Naționale de Integritate, precum și pentru modificarea și completarea altor acte normative, al cărui principal scop îl constituie crearea unui cadru legislativ eficient și funcțional cu privire la funcția publică și demnitatea publică, privite în contextul angajamentelor internaționale;

Legea nr. 177/2010 – modifică și completează Legea nr. 47/1992 referitoare la organizarea și funcționarea Curții Constituționale, Codul de Procedură Civilă și Codul de Procedură Penală din România. Abrogă suspendarea proceselor atunci când se ridică o excepție de neconstituționalitate;

Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 53/2010 – modifică Legea nr. 652/2002 privind prevenirea și sancționarea spălării de bani și, prin măsurile instituite în scopul prevenirii și combaterii finanțării terorismului, transpune Directiva 2005/60/CE;

Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 54/2010 privind măsurile de combatere a evaziunii fiscale;

Legea nr. 78/2000 privind prevenirea, descoperirea și sancționarea faptelor de corupție – instituie măsuri împotriva faptelor de corupție și se aplică funcționarilor publici care sunt obligați să își exercite funcțiile respectând strict regulile de conduită profesională ce se impun și să se asigure că respectă drepturile legitime ale cetățenilor fără a se folosi de funcțiile lor pentru a obține bani, bunuri și alte foloase necuvenite;

Legea nr. 52/2003 privind transparența procesului de luare de decizii de la nivelul administrației publice –prevede regulile minime de procedură aplicabile pentru asigurarea transparenței decizionale la nivelul autorităților publice, în scopul creșterii răspunderii administrației publice față de cetățeni, al stimulării participării active a cetățenilor în cadrul procesului de luare de decizii administrative și al sporirii transparenței de la nivelul administrației publice;

Legea nr. 188/1999 privind statutul funcționarilor publici – definește principiile de bază pentru exercitarea funcțiilor publice, în special pentru desfășurarea activităților conexe în absența corupției, abuzului de putere și a presiunilor politice. Li se interzice funcționarilor publici să accepte, direct sau indirect, în legătură cu funcțiile lor publice, cadouri sau alte foloase. Li se interzice, de asemenea, să primească direct cereri pentru a căror soluționare sunt competenți;

Legea nr. 544/2001 privind liberul acces la informații de interes public – prevede unul dintre principiile fundamentale ale legăturilor dintre cetățeni și autoritățile publice care trebuie, conform acestei legi, să organizeze compartimente specializate de informații și relații publice astfel încât să asigure accesul cetățenilor la informațiile de interes public;

Legea nr. 672/2002 privind auditul intern public – reglementează auditul intern public al entităților publice cu privire la venitul public, folosirea fondurilor publice și gestionarea patrimoniului public;

Legea nr. 656/2002 privind prevenirea și sancționarea spălării de bani – reglementează prevenirea și suprimarea activităților referitoare la spălarea de bani și stipulează că toate operațiunile suspecte, care ar putea avea drept scop spălarea de bani, trebuie raportate Oficiului Național de Prevenire și Combatere a Spălării Banilor.

Legea nr. 682/2002 privind protecția martorilor – include prevederi referitoare la asigurarea protecției și asistenței pentru martori, a căror viață, integritate fizică sau libertate este în pericol drept consecință a faptului că dețin anumite informații sau au cules anumite date referitoare la comiterea unor fapte deosebit de grave, pe care le-au pus la dispoziția, sau asupra cărora au convenit că le vor furniza organelor judiciare și care sunt esențiale în sensul identificării făptuitorilor și soluționării dosarelor;

Legea nr. 202/2010 pentru accelerarea procedurilor judiciare – intervine în cadrul juridic cu scopul de a asigura celeritatea procedurilor penale, precum și pentru a pregăti punerea în aplicare a noilor coduri, câteva dintre prevederile reglementărilor viitoare fiind deja introduse prin această lege.

Noul Cod Penal și Noul Cod de Procedură Penală (Legea nr. 286/2009 și Legea nr. 135/2010).

În cursul procesului de transpunere legislativă, România a devenit parte a următoarelor **instrumente internaționale anticorupție:**

Convenția civilă privind corupția a Consiliului Europei (semnată în noiembrie 1999; ratificată în aprilie 2002);

Convenția penală privind corupția a Consiliului Europei (semnată în ianuarie 1999; ratificată în iulie 2002);

Protocolul Adițional la Convenția penală privind corupția a Consiliului Europei (semnată în octombrie 2003; ratificată în noiembrie 2004);

Convenția ONU împotriva Corupției (semnată în decembrie 2003; ratificată în noiembrie 2004);

Convenția ONU împotriva Criminalității Organizate Transfrontaliere (semnată în decembrie 2000; ratificată în decembrie 2002).

1.3. Cadrul instituțional existent

Lupta împotriva corupției și obligațiile asumate de România în cursul procesului de aderare au avut drept consecință înființarea unei serii de instituții care joacă un rol în privința implementării politicilor anticorupție și care sunt în prezent considerate drept o componentă importantă a sistemului național de integritate. În cele ce urmează se regăsește o scurtă descriere a structurilor care au fost identificate ca fiind principalii factori implicați primar în ceea ce privește combaterea corupției:

Instituții de prevenire:

Ministerul Justiției – implicat în: redactarea de măsuri legislative de combatere și prevenire a corupției; exercitarea prevenirii corupției la nivel național și sectorial; identificarea sectoarelor vulnerabile în fața corupției; monitorizarea implementării măsurilor anticorupție.

Agencia Națională de Integritate (ANI) – înființată în conformitate cu Legea 144/2007, ANI reprezintă un organism independent, cu personalitate juridică, funcțională la nivel național. A fost înființată pentru corectarea derapajelor în monitorizarea conflictelor de interese și a averilor funcționarilor publici. Scopul Agenției Naționale de Integritate îl constituie verificarea declarațiilor de avere și monitorizarea averilor și a posibilelor conflicte de interese. ANI nu este o agenție de aplicare a legii propriu-zisă; funcționează mai curând drept organ specializat de control, cu funcții de anchetă administrativă, care poate iniția o propunere (printr-un intermediar) de inițiere a unei proceduri judiciare.

Ministerul Administrației și Internelor – în afara propriilor îndatoriri de aplicare a legii, MAI funcționează în calitate de secretariat pentru grupul de lucru care monitorizează

implementarea, coordonarea și monitorizarea Strategiei Anticorupție 2008-2010. Are un rol în procesul de reformă administrativă și modernizare (sprijină consolidarea capacității administrative a funcției publice, diminuând astfel oportunitățile de corupție).

Secretariatul General al Guvernului – joacă rolul final de coordonare a politicilor de la toate nivelurile și asigură aplicarea consecventă a acestora de către toate organismele publice.

Instituțiile de aplicare a legii:

Direcția Națională Anticorupție (DNA) – funcționează în cadrul Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție și este specializată în cercetarea și urmărirea penală a faptelor grave de corupție. A fost instituită în 2002, ca Parchetul Național Anticorupție și, în urma amendamentelor legislative ulterioare, a devenit Direcția Națională Anticorupție. Personalul DNA este alcătuit din procurori, ofițeri de poliție și experți.

Direcția Generală Anticorupție (DGA) – însărcinată cu combaterea corupției din interiorul MAI, reprezintă o structură importantă de aplicare a legii care poate fi folosită și în afara MAI; de exemplu, a fost folosită foarte mult în cadrul ultimelor eforturi anticorupție și al reținerilor la scală mare din cadrul structurilor de Vamă și de Poliție de Frontieră din România.

Instituțiile de audit:

Curtea de Conturi – exercită controlul cu privire la formarea, administrarea și utilizarea resurselor financiare ale statului și ale sectorului public.

Alte instituții implicate în lupta împotriva corupției:

Cancelaria Primului-ministru – verifică solicitările privind conflictele de interese – coordonează lupta împotriva fraudelor;

Avocatul Poporului – conform *Legii Avocatului Poporului* instituția Avocatul Poporului este menită să protejeze drepturile și libertățile cetățenilor în relația acestora cu autoritățile publice.

Oficiul Național de Prevenire și Combatere a Spălării Banilor – reprezintă Unitatea de Informații Financiare Română (UIF) de tip administrativ.

Direcția de Prevenire și Investigare a Corupției și Fraudelor – este organizată și operează în calitate de structură specializată în cadrul Ministerului Apărării Naționale (MAPN). Are rolul de a asigura instituirea și implementarea măsurilor concrete pentru prevenirea, descoperirea, investigarea și raportarea erorilor, folosirii eronate, abuzurilor sau fraudelor din domeniul economico-financiar, precum și recuperarea prejudiciilor cauzate de comiterea de fapte de corupție, alături de protejarea și suplimentarea patrimoniului Ministerului Apărării Naționale;

Consiliul Național de Integritate (CNI) – este organul reprezentativ subordonat Senatului, al cărui rol este controlul activității ANI.

Consiliul Superior al Magistraturii (CSM) în calitate de „organism administrativ pentru justiție”

2. Informații generale privind Strategia Națională Anticorupție 2005-2007 și Strategia de Combatere a Corupției în Sectoarele Vulnerabile și Administrația Publică Locală 2008 – 2010

Strategia Națională Anticorupție 2005 – 2007 a fost elaborată ca reacție la nevoile interne și pentru a răspunde preocupărilor UE din cursul procesului de aderare. Consolidază progresele primei strategii române anticorupție și a fost elaborată avându-se în vedere recomandările incluse în evaluarea primei strategii române anticorupție.

Ca de obicei în cazul primei generații de măsuri anticorupție, strategia pune un accent foarte puternic pe elaborarea legislației. Stipulează că va căuta să „redefinească și să implementeze susținut cadrul juridic, prin intermediul coerenței și stabilității legislative și al consolidării instituționale”. Strategia definește corupția și include un capitol referitor la evaluarea proprie.

În iunie 2007, raportul CE a evaluat progresele înregistrate de România în domeniul corupției și a constatat că, deși Guvernul își îndeplinise cu succes elaborarea efectivă de legi, planuri și programe de acțiune, mici schimbări reale avuseseră loc în practică. Această constatare nu este susținută pe deplin de datele din sondaje; de fapt, așa cum s-a demonstrat mai sus, cele mai impresionante rezultate ale României au fost concentrate în această perioadă de timp. Deși în nici un caz nu se poate constata eliminarea corupției, se poate observa o îmbunătățire clară a indicilor privind corupția în acel moment.

2.1. Prioritățile și obiectivele Strategiei Naționale Anticorupție 2005-2007 și ale Strategiei privind Combaterea Corupției din Sectoarele Vulnerabile și Administrația Publică Locală 2008-2010

Strategia **2005 – 2007** este alcătuită din trei domenii prioritare („Prevenire, Transparență, Educație”, „Combaterea corupției”, „Cooperarea internă și coordonarea internațională”).

Domeniul prioritar I: Prevenire, Transparență, Educație

Acest domeniu prioritar acoperă **următoarele obiective**:

1. Sporirea transparenței și a integrității din administrațiile publice.
2. Prevenirea corupției din mediul de afaceri.
3. Campaniile de informare și măsurile educative.

Domeniul prioritar II: Combaterea corupției

Acest domeniu prioritar acoperă **următoarele obiective**:

1. Sporirea integrității și a rezistenței la corupție în sistemul de justiție.
2. Reducerea numărului de structuri cu atribuții în lupta împotriva corupției.
3. Consolidarea capacității instituționale a DNA
4. Sporirea celerității urmăririi penale și a proceselor penale.
5. Combaterea corupției prin intermediul mijloacelor administrative.

Domeniul prioritar III: Cooperarea internă și coordonarea internațională

Acest domeniu prioritar acoperă **următoarele obiective**:

1. Coordonarea și monitorizarea implementării strategiei și a Planului de Acțiune.
2. Implementarea completă a tuturor instrumentelor anticorupție ale UE, ONU, CoE, OECD.

Strategia declară că o prioritate majoră a Guvernului României o constituie îndeplinirea unei reforme adevărate prin intermediul căreia administrația publică din România să îndeplinească standardele europene și să fie caracterizată de voință și transparență, previzibilitate, legalitate, responsabilitate și eficiență.

Strategia Națională Anticorupție privind Sectoarele Vulnerabile și Administrația Publică Locală pe perioada 2008-2010 este un document foarte diferit. Abandonează abordarea cuprinzătoare adoptată de Strategia 2005-2007 și se concentrează în schimb pe anumite sectoare, considerate „esențiale” sau „de mare risc”. În decursul procesului de elaborare, s-a acordat atenție și coordonării cu măsurile luate în cadrul altor strategii[4]. Există diferențe în ceea ce privește abordarea față de coordonare – dacă SAC 2005-2007 era coordonată de Ministerul Justiției, sarcina de coordonare a strategiei 2008-2010 a fost încredințată Ministerului Administrației și Internelor. Deși în principiu este o soluție posibilă, o astfel de volatilitate instituțională nu susține instituirea unei capacități puternice în cadrul instituțiilor – și de fapt, așa cum se va stabili ulterior, poate fi contra-productivă. Strategia a fost elaborată de un grup inter-instituțional care a inclus reprezentanți ai Ministerului Internelor și Reformei Administrative (Direcția Generală Anticorupție, Agenția Națională a Funcționarilor Publici, Unitatea Centrală pentru Reforma Administrației Publice, Institutul Național de Administrație, Direcția Generală Medicală), Ministerul Justiției, Secretariatul General al Guvernului, Ministerul Sănătății Publice, Ministerul Educației, Cercetării și Tineretului, Departamentul de Control al Guvernului, Direcția Națională Anticorupție, Autoritatea Națională a Vămirilor, Garda Financiară, Casa Națională de Asigurări de Sănătate, Asociația Municipiilor din România, Asociația Orașelor din România, Asociația Comunelor din România.

După cum se poate constata din lista de mai sus, dezbaterile nu au inclus reprezentanții societății civile, probabil din cauza faptului că procesul de redactare a fost interpretat ca o reacție instituțională la cerințele impuse prin Mecanismul de Cooperare și Verificare.

Deși toată lumea a avut ocazia să comenteze strategia în cursul unui proces consultativ bazat pe internet, procesul de adoptare a Strategiei 2008-2010 a fost descris de unii interlocutori ca mai puțin transparent, și cu siguranță nu la fel de cuprinzător ca și Strategia 2005-2007.

Strategia anticorupție privind sectoarele vulnerabile și administrația publică locală 2008 – 2010 concentrează eforturile române de combatere a corupției în cinci domenii prioritare.

Domeniul prioritar 1: Informație, Conștientizare, Responsabilizare

Include următoarele obiective:

1. Creșterea gradului de informare a publicului cu privire la consecințele actelor de corupție.
2. Creșterea gradului de responsabilizare a personalului propriu asupra riscurilor asociate corupției

Domeniul prioritar 2: Simplificarea procedurilor administrative

Include următoarele obiective:

3. Îmbunătățirea procedurilor administrative
4. Utilizarea tehnologiei informațiilor în cadrul serviciilor publice.

Domeniul prioritar 3: Prevenirea și combaterea corupției

Include următoarele obiective:

5. Prevenirea corupției prin intermediul îmbunătățirii comunicării.
6. Combaterea corupției prin întărirea colaborării intra și inter-instituționale, precum și prin monitorizarea aplicării prevederilor legale.

Domeniul prioritar 4: Transparența instituțională și eficiența

Include următoarele obiective:

7. Diminuarea riscurilor asociate faptelor de corupție prin intermediul sporirii transparenței de la nivelul sistemului de management al resurselor umane
8. Sporirea eficienței în cheltuirea fondurilor publice

Domeniul prioritar 5: Analiză, studii și cercetare

Include următoarele obiective:

9. Susținerea administrației publice pentru a evalua dimensiunea fenomenului corupției.
10. Modificarea politicilor publice în conformitate cu recomandările, studiile, analiza și auditurile independente.

În plus, domeniile și obiectivele prioritare conțin linii directoare specifice pentru implementare, iar Planurile de Acțiune au fost elaborate pentru Ministerul de Interne și al Reformei Administrative, Administrația Publică Locală, Ministerul Finanțelor Publice, Ministerul Sănătății și pentru sectorul de educație.

Strategia prevede o listă de rezultate specifice care trebuie îndeplinite în cursul implementării, precum și un nou mecanism de coordonare, implementare și monitorizare.

2.2. Cadrul juridic utilizat

Cadrul juridic pentru **combaterea corupției** din România include:

- Codul Penal;
- Codul de Procedură Penală;
- Legea nr. 115/ 1996 privind declararea și controlul averii demnitarilor, magistraților, funcționarilor publici și a unor persoane cu funcții de conducere și control, cu modificările și completările ulterioare;
- Legea nr. 188/ 1999 privind statutul funcționarilor publici, republicată;
- Legea nr. 78/ 2000 privind prevenirea, descoperirea și sancționarea faptelor de corupție, cu modificările și completările ulterioare;
- Legea nr. 544/ 2001 privind liberul acces la informațiile de interes public, cu modificările și completările ulterioare;
- Legea nr. 147/ 2002 pentru ratificarea Convenției civile asupra corupției adoptate la Strasbourg la 4 noiembrie 1999;
- Legea nr. 27/ 2002 pentru ratificarea Convenției penale privind corupția adoptate la Strasbourg la 27 ianuarie 1999, cu modificările ulterioare;
- Legea nr. 672/ 2002 privind auditul public intern, cu modificările și completările ulterioare;
- Legea nr. 161/ 2003 privind unele măsuri pentru asigurarea transparenței în exercitarea demnitarilor publice, a funcțiilor publice și în mediul de afaceri, prevenirea și sancționarea corupției, cu modificările și completările ulterioare;
- Legea nr. 52/ 2003 privind transparența decizională în administrația publică (legea „Razei de soare”);
- Legea nr. 364/ 2004 privind organizarea și funcționarea poliției judiciare, cu completările ulterioare;

- Legea nr. 571/ 2004 privind protecția personalului din autoritățile publice, instituțiile publice și din alte unități care semnalează încălcări ale legii;
- Legea nr. 7/ 2004 privind Codul de conduită a funcționarilor publici, republicată;
- Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 34/ 2006, aprobată cu modificări și completări prin Legea nr. 337/ 2006, cu modificările și completările ulterioare;
- Legea nr. 144/ 2007 privind înființarea, organizarea și funcționarea Agenției Naționale de Integritate, cu modificările și completările ulterioare.

Actele legislative care reglementează **ordinea publică și sectorul de securitate** sunt, după cum urmează:

- Legea nr. 161/ 2005 privind stabilirea unor măsuri pentru prevenirea și combaterea corupției în cadrul Ministerului Administrației și Internelor;
- Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 120/ 2005 privind operaționalizarea Direcției Generale Anticorupție din cadrul Ministerului Administrației și Internelor, aprobată cu modificări prin Legea nr. 383/ 2005;
- Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 37/ 2007 privind organizarea și funcționarea Ministerului Internelor și Reformei Administrative, aprobată cu modificări prin Legea nr. 15/ 2008;
- Hotărârea Guvernului nr. 1346/ 2007 privind aprobarea Planului de acțiune pentru îndeplinirea condiționalităților din cadrul mecanismului de cooperare și verificare a progresului realizat de România în domeniul reformei sistemului judiciar și al luptei împotriva corupției.

Actele normative relevante care reglementează **sectorul administrației publice** includ:

- Legea nr. 215/ 2001 privind administrația publică locală, republicată cu modificările și completările ulterioare;
- Legea nr. 340 privind prefectul și instituția prefectului/ 2004, republicată;
- Legea nr. 393/ 2004 privind Statutul aleșilor locali, cu modificările și completările ulterioare;
- Legea nr. 273/ 2006 privind finanțele publice locale, cu modificările și completările ulterioare;
- Legea-cadru nr. 195/ 2006 privind descentralizarea.

Actele normative care reglementează **sectorul financiar și fiscal** sunt după cum urmează:

- Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 91/ 2003 privind organizarea Gărzii Financiare, aprobată cu modificări prin Legea nr. 132/ 2004, cu modificările și completările ulterioare;
- Ordonanța Guvernului nr. 8/ 2005 privind stabilirea unor măsuri de preluare a Gărzii Financiare și a Autorității Naționale a Vămirilor în sub-ordinea Ministerului Finanțelor Publice, precum și a unor măsuri de reorganizare a Agenției Naționale de Administrare Fiscală, aprobată cu modificări prin Legea nr. 154/ 2005;
- Hotărârea Guvernului nr. 533/ 2007 privind organizarea și funcționarea Gărzii Financiare, cu modificările ulterioare.

Cele mai importante acte normative care reglementează activitățile medicale specifice din cadrul **sistemului de sănătate** sunt, după cum urmează:

- Ordinul Ministrului Sănătății nr. 840/ 2003 privind aprobarea Normelor Metodologice privind organizarea și exercitarea auditului public intern în cadrul Ministerului Sănătății;
- Legea nr. 95/ 2006, cu modificările și completările ulterioare;
- Hotărârea Guvernului nr. 862/ 2006 privind organizarea și funcționarea Ministerului Sănătății Publice, cu modificările și completările ulterioare;
- Ordinul Ministrului Sănătății Publice nr. 921/ 2006 privind stabilirea atribuțiilor comitetelor de conducere din spitalele publice;
- Ordinul Ministrului Sănătății Publice nr. 922/ 2006 pentru aprobarea tipului de contract de management al spitalelor publice, cu modificările și completările ulterioare;
- Ordinul Ministrului Sănătății Publice nr. 880/ 2006 privind aprobarea Regulamentului de organizare și funcționare a autorităților județene de sănătate publică, respectiv pentru orașul București, precum și a structurii organizaționale a acestor autorități, cu modificările și completările ulterioare;
- Ordinul Ministrului Sănătății Publice nr. 320/ 2007 privind aprobarea conținutului Contractului de management al secției/ laboratorului sau a serviciului medical al spitalului public, cu completările ulterioare;
- Hotărârea Guvernului nr. 324/ 2008 pentru aprobarea Contractului-cadru pentru acordarea asistenței medicale în sistemul de asigurări sociale de sănătate pe 2008, cu modificările și completările ulterioare;
- Ordinul Președintelui Casei Naționale de Asigurări de Sănătate nr. 178/ 2008, pentru aprobarea Normelor metodologice privind activitatea structurilor de control din cadrul sistemului de asigurări sociale de sănătate;

- Ordin al Ministrului Sănătății Publice și al Președintelui Casei Naționale de Asigurări de Sănătate nr. 522/ 236/ 2008 pentru aprobarea Normelor metodologice de aplicare a Contractului-cadru privind condițiile acordării asistenței medicale în cadrul sistemului de asigurări sociale de sănătate pe anul 2008;
- Ordinul Ministrului Sănătății Publice nr. 169/ 2008 privind înființarea comisiilor consultative ale Ministerului Sănătății Publice;
- Ordinul Ministrului Sănătății Publice nr. 318/ 2008 pentru aprobarea criteriilor privind includerea, neinclusiunea sau excluderea medicamentelor în/din Lista cu denumiri comune internaționale ale medicamentelor de care beneficiază asigurații, cu sau fără contribuție personală, a documentației care trebuie depusă de solicitanți în vederea includerii unui medicament în această listă și a procedurii de lucru a Comisiei de strategie terapeutică.

Actele normative relevante care reglementează **sectorul de învățământ** sunt, după cum urmează:

- Legea Educației nr. 84/ 1995, republicată, cu modificările și completările ulterioare;
  - Ordinul Ministrului Educației și Cercetării nr. 4492/ 2005 privind promovarea eticii profesionale în universități;
- Hotărârea Guvernului nr. 366/ 2007 privind organizarea și funcționarea Ministerului Educației, Cercetării și Tineretului
- , cu modificările și completările ulterioare.

Este imposibil și în afara scopului prezentei evaluări să se încerce și să se efectueze o analiză detaliată a tuturor actelor legislative în vigoare enumerate anterior. Totuși, acesta este un subiect în sine. Proliferarea instrumentelor juridice face să le vină mai greu actorilor relevanți să fie informați cu privire la toate progresele din sectorul specific. În plus, modificările frecvente ale legislației reduc fiabilitatea și previzibilitatea administrației, prin urmare afectează încrederea publicului și au potențialul de a genera administrare greșită și, uneori, corupție. Majoritatea instrumentelor juridice respective au fost adoptate în perioada 2001 - 2007, ceea ce a reflectat nevoia de transpunere a legislației conform cerințelor procesului de aderare.

2.3. Cadru instituțional privind implementarea ambelor Strategii AC

Cadru instituțional de implementare a ambelor Strategii AC (SNAC 2005 – 2007 și Strategia Națională Anticorupție 2008 – 2010) include reprezentanți ai executivului și ai sistemului de justiție. *Comitetul de Monitorizare a Strategiei*, coordonat de Ministrul Administrației și Internelor a primit sarcina de monitorizare a implementării SNA 2008 – 2010, și a inclus reprezentanți ai următoarelor instituții:

- Cancelaria Primului-ministru;
- Secretariatul General al Guvernului;
- Direcția Generală Anticorupție, MAI,
- Unitatea Centrală pentru Reforma Administrației Publice
- Ministerul Justiției;
- Ministerul Sănătății;
- Ministerul Educației, Cercetării și Tineretului;
- Ministerul Economiei și Finanțelor;
- Federația Autorităților Locale din România.

II. OBIECTIVELE ȘI PRINCIPIILE EVALUĂRII CELOR DOUĂ STRATEGII ANTICORUPȚIE

1. Contextul evaluării

Evaluarea ambelor Strategii anticorupție și a planurilor lor de acțiune din România își propune să efectueze o analiză a impactului acestora, a rezultatelor obținute în urma implementării și a intervențiilor întreprinse în legătură cu prioritățile și obiectivele stabilite prin intermediul acestora. Evaluarea mai este menită și să sprijine Ministerul Justiției din România în implementarea recomandărilor Comisiei Europene în cadrul Mecanismului de Cooperare și Verificare, indicând nevoia clară de consolidare a politicii generale anticorupție din România pe baza unei evaluări independente a impactului/ evaluării rezultatelor ultimelor două strategii anticorupție implementate din 2005 (Strategia Anticorupție pentru 2005 – 2007 și Strategia Națională Anticorupție pentru sectoarele vulnerabile și administrația publică locală pentru 2008 – 2010). Evaluarea este desfășurată de experți independenți cu asistența Programului Națiunilor Unite pentru Dezvoltare; și cu sprijinul deplin al Ministerului Justiției și al factorilor interesați relevanți din România.

2. Metodologia utilizată

Procesul de evaluare desfășurat s-a orientat către definirea relevanței și a îndeplinirii obiectivelor, eficiența de dezvoltare, eficacitatea, impactul și durabilitatea aplicării ambelor Strategii AC (2005-2007 și 2008-2010). Procesele de evaluare/ analiză s-au bazat pe metodologia următoare:

- Strângerea și rezumarea tuturor datelor necesare pentru realizarea sarcinii prin intermediul cercetării la birou, a interviurilor detaliate și al observațiilor de la fața locului
- Examinarea și analiza informațiilor strânse;

- Strângerea tuturor constatărilor într-un raport de evaluare;
- Redactarea recomandărilor pentru ameliorare în baza constatărilor făcute;
- Coordonarea și comunicarea informațiilor pe scurt către factorii interesați relevanți.

În cursul evaluării celor două Strategii Anticorupție (SNA 2005 – 2007 și SNA privind sectoarele vulnerabile și administrația publică locală 2008 – 2010), a fost acordată atenție specială următoarelor:

- **Impactului** (efectele pe termen scurt, mediu sau lung pe care strategiile AC implementate le au asupra contextului social și instituțional, dar și asupra beneficiarilor direcți/ indirecti);
- **Coeziunii** (măsura în care au fost sporite/ diminuate repercusiunile pozitive sau negative ale aplicării ambelor Strategii AC la nivelul grupurilor țintă);
- **Acceptabilității** (măsura în care grupurile țintă/ factorii interesați – instituțiile guvernamentale, ONG-uri, sectorul de afaceri și publicul larg etc. – s-au alăturat și au fost de acord cu prioritățile și obiectivele enumerate ale ambelor acțiuni anticorupție);
- **Resurselor** (măsura în care au fost disponibile resursele necesare pentru implementarea ambelor strategii);
- **Eficienței** (efectele pozitive obținute drept rezultate ale implementării ambelor strategii anticorupție);
- **Eficacității** (măsura în care a fost posibil să se obțină unele costuri, efecte și rezultate rezonabile legate de implementarea strategiilor anticorupție).

3. Sursele utilizate

Printre sursele de informații s-au inclus documentele și rapoartele serviciului public român; rapoartele UE privind progresele înregistrate și constatările MCV; în plus au avut loc întrevederi cu reprezentanții serviciului public român și cu societatea civilă.

Pe baza informațiilor strânse, s-a efectuat o analiză pentru a se pregăti evaluarea deplină a impactului ambelor strategii anticorupție.

III. ANALIZA STADIULUI DE IMPLEMENTARE A STRATEGIEI NAȚIONALE ANTICORUPȚIE 2005-2007 ȘI A STRATEGIEI PRIVIND COMBATEREA CORUPȚIEI DIN SECTOARELE VULNERABILE ȘI ADMINISTRAȚIA PUBLICĂ LOCALĂ 2008-2010

Următorul text reprezintă o descriere ne-exhaustivă a progreselor instituțiilor care au sarcina de a implementa activități conform celor două strategii. Principalele ținte ale evaluării le-au constituit activitățile desfășurate în baza strategiilor din moment ce

evaluarea impactului acestora s-a dovedit a fi extrem de îndoielnică sau chiar imposibilă.

Printre progresele înregistrate în urma implementării **Strategiei Naționale Anticorupție 2005 – 2007** se includ:

La Domeniul prioritar 1 - Obiectivul 1: Sporirea transparenței și a integrității din administrațiile publice

1.1. Elaborarea și aprobarea proiectului de lege privind atribuirea contractelor de finanțare nerambursabilă din fonduri publice.

Progresele înregistrate:

Adoptarea Legii nr. 350/2005 privind regimul finanțărilor nerambursabile din fonduri publice (decembrie 2005).

1.2 Reglementarea alocării fondurilor publice pentru publicitate, care să includă garanții de asigurare a transparenței, precum și introducerea unui sistem de sancțiuni în cazul nerespectării prevederilor legale

Progresele înregistrate:

Transparența în utilizarea fondurilor publice pentru publicitate este asigurată prin Ordonanța de urgență a Guvernului (OUG) nr. 34/2006 privind achizițiile publice. Pentru asigurarea transparenței, toate autoritățile publice sunt obligate să publice informațiile relevante privind contractele de achiziții publice de publicitate care depășesc suma de 2000 Euro.

În data de 18 august 2005, pagina de Internet www.publicitatepublica.ro, administrată de Agenția pentru Strategii Guvernamentale (ASG), a devenit funcțională.

În 2007 și în 2009 legea a fost modificată însă amendamentele au fost eliminate. Deci, de fapt, nu există progres cu privire la această măsură.

1.3 Revizuirea reglementărilor existente privitoare la finanțarea partidelor politice

Progresele înregistrate:

Mai multe ONG-uri, printre care și Asociația ProDemocrația, precum și Institutul pentru Politici Publice au elaborat amendamentele la legea privind finanțarea partidelor politice. Ministerul Justiției (MJ) și Asociația ProDemocrația au organizat 4 reuniuni la nivel local pentru dezbaterile amendamentelor propuse. O altă reuniune a fost organizată de Institutul pentru Politici Publice în cooperare cu MJ. Începând cu decembrie 2005, proiectul de lege a fost publicat pe pagina de internet a MJ, pentru dezbateri publice.

- În data de 19 aprilie 2006, proiectul de lege a fost aprobat de Guvern și a fost trimis Parlamentului spre adoptare;

- În data de 17 iulie 2006, Camera Deputaților a adoptat noua lege privind finanțarea partidelor politice;
- În data de 7 februarie 2007, aplicarea legii a fost suspendată până în noiembrie 2007 din cauza problemelor organizatorice ale Autorității Electorale Permanente.

1.4 Publicarea anuală de către Curtea de Conturi a listelor depuse de partidele politice cu privire la finanțare (donatori și sumele acordate)

Progresele înregistrate:

Informațiile privind contribuțiile publice, contribuțiile private, campaniile electorale și rapoartele partidelor politice sunt disponibile pe pagina de internet a Autorității Electorale Permanente (AEP), <http://www.roaep.ro/ro/section.php?id=28&l2=39&l3=435>.

1.5 Elaborarea și publicarea de către Curtea de Conturi a rapoartelor de audit privind finanțarea partidelor politice și a campaniilor electorale

Progresele înregistrate:

Între 1 februarie și 15 iulie 2005, Curtea de Conturi (CC) a efectuat controlul asupra finanțării partidelor politice cu reprezentare parlamentară între 2003 și 2004, inclusiv pe durata campaniei electorale. Raportul a fost publicat pe pagina de internet a CC, <http://www.rcc.ro/rccdiac/rapct.htm>.

Între 9 ianuarie și 28 aprilie 2006, CC a efectuat un control privind finanțarea partidelor politice cu reprezentare parlamentară în 2005 și privind finanțarea campaniilor electorale, în special a alegerilor locale din 2005. Raportul a fost publicat pe pagina de internet a CC.

1.6 Revizuirea reglementărilor privind achizițiile publice pentru a le armoniza cu directivele consolidate ale UE și cu cele mai bune practici europene

Progresele înregistrate:

Strategia privind reforma sistemului de achiziții publice și planul său de acțiune au fost aprobate prin Hotărârea de Guvern (HG) nr. 901/20056.

Autoritatea Națională pentru Reglementarea și Monitorizarea Achizițiilor Publice a fost înființată prin OUG nr. 74//20057.

Proiectul de lege privind achizițiile publice a fost transmis Comisiei Europene pentru comentarii. În prezent, proiectul de lege se află în dezbatere publică pe pagina de internet a ANRMAP.

Legea nr. 337/17.07.2006 de aprobare a OUG nr. 34/2006 privind achizițiile publice a fost adoptată.

Alte acte normative relevante în domeniu:

- Legea nr. 350/2005 privind regimul finanțărilor nerambursabile din fonduri publice alocate pentru activități nonprofit de interes general,
- Legea nr. 321/2006 privind regimul acordării finanțărilor nerambursabile pentru programele, proiectele sau acțiunile privind sprijinirea activității românilor de pretutindeni și a organizațiilor reprezentative ale acestora, precum și a modului de repartizare și de utilizare a sumei prevăzute în bugetul Ministerului Afacerilor Externe pentru această activitate,
- OUG nr. 54/2006 privind regimul contractelor de concesiune de bunuri proprietate publică,
- HG nr. 925/2006 pentru aprobarea normelor de aplicare a prevederilor referitoare la atribuirea contractelor de achiziții publice referitoare la OUG nr. 34/2006 privind achizițiile publice,
- HG nr. 782/2006 pentru aprobarea Regulamentului de organizare și funcționare al Consiliului Național de Soluționare a Contestațiilor,
- HG nr. 1660/2006 pentru aprobarea Normelor de aplicare a prevederilor referitoare la atribuirea contractelor de achiziție publică prin mijloace electronice din OUG nr. 34/2006 privind achizițiile publice,
- Ordinul nr. 155/2006 pentru aprobarea Ghidului de atribuire a contractelor de achiziții publice,
- Ordinul nr. 183/2006 privind aplicarea prevederilor referitoare la contractul de publicitate în mass-media.

1.7 Revizuirea legislației care restricționează accesul la informațiile de interes public prin definirea clară a informațiilor clasificate pentru accesul public

Progresele înregistrate:

Revizuirea Legii nr. 544/2001 privind liberul acces la informații de interes public a fost finalizată în 2006, prin intermediul Legii nr. 380/2006. Unul dintre principalele amendamente a fost prevederea expresă conform căreia contractele de achiziții publice sunt informații de interes public.

1.8 Monitorizarea implementării Legii nr. 52/2003 privind transparența decizională în administrația publică și a Legii nr. 544/2001 privind liberul acces la informațiile de interes public

Progresele înregistrate:

În data de 4 aprilie 2005, ASG (Agenția pentru Strategii Guvernamentale) a publicat pe pagina sa de internet rapoartele de evaluare din 2004 privind implementarea Legii nr. 544/2001 privind liberul acces la informațiile de interes public și a Legii nr. 52/2003 privind transparența decizională în administrația publică.

Între februarie și martie 2006, rapoartele de monitorizare pentru 2005 ale legilor menționate anterior au fost finalizate și publicate pe pagina de internet a ASG.

În martie 2007, ASG a publicat rapoartele de evaluare pentru 2006 la: <http://www.publicinfo.ro/pagini/rapoarte-evaluare-legea-544-legea-52.php>.

În aprilie 2008, ASG a publicat rapoartele pentru 2007 pentru cele 2 legi la: <http://www.publicinfo.ro/pagini/rapoarte-evaluare-legea-544-legea-52.php>.

1.9 Implementarea practicii ghișeelor unice la nivelul administrației publice și introducerea acestora acolo unde se constată că sunt necesare

Măsură permanentă

Realizată pentru 2006 și 2007:

În mai 2005, Unitatea Centrală pentru Reforma Administrației Publice (UCRAP) din cadrul Ministerului Administrației și Internelor (MAI) a finalizat și publicat pe pagina sa de internet (<http://modernizare.mai.gov.ro>) „Analiza privind calitatea serviciilor publice în relația directă administrație - cetățean”, care conține, de asemenea, și o serie de propuneri pentru modernizarea administrației publice.

Ordinul MAI nr. 1260 din 10 aprilie 2006, publicat în Monitorul Oficial nr. 383/4.05.2006, a aprobat metodologia de implementare a ghișeelor unice.

Cu scopul reducerii cauzelor care generează corupție, între 1 ianuarie și 31 decembrie 2006, UCRAP a întreprins următoarele măsuri:

- simplificarea înregistrării autovehiculelor (OUG nr. 63/2006): UCRAP a coordonat grupul de lucru, la care au participat reprezentanți ai Departamentului de Permise de Conducere și Înregistrarea Autovehiculelor, Registrul Auto Român, Clubul Automobilul Român, Asociația pentru Protecția Consumatorilor, structurile asociative ale administrației publice locale etc.;
- redactarea normelor metodologice privind îndeplinirea obligațiilor de către autoritățile și persoanele implicate în prevenirea și soluționarea cazurilor de abandon al copiilor în maternități;
- simplificarea procedurilor administrative pentru emiterea permiselor de muncă pentru străini. La grupul de lucru au participat reprezentanți ai UCRAP, ai Autorității pentru Străini, Oficiul pentru Migrația Forței de Muncă, MJ, Ministerului de Finanțe etc.;
- elaborarea ghidului metodologic de simplificare a procedurilor administrative;
- elaborarea metodologiei privind înființarea și funcționarea ghișeelor unice în cadrul serviciilor comunitare publice locale de înregistrare a

persoanelor, aprobate prin Ordin al MAI nr. 1260/2006 (primirea solicitărilor de emitere a pașapoartelor simple, a permiselor de conducere, a certificatelor de înregistrare a autovehiculelor și a cărților de identitate de către ghișeele unice;

- îmbunătățirea cadrului juridic privind administrația publică locală prin elaborarea unui set de legi cu impact semnificativ asupra sporirii răspunderii autorităților administrației publice locale în legătură cu competențele lor și sporirea transparenței actului decizional, respectiv legile: Legea nr. 195/2006 privind descentralizarea; Legea nr. 286/2006 privind modificarea și completarea Legii nr. 215/2001 privind administrația publică locală; Legea nr. 273/2006 privind finanțele publice locale; Legea nr. 251/2006 privind modificarea și completarea Legii nr. 188/1999 privind statutul funcționarilor publici.

1.10 Revizuirea legislației privind funcționarii publici, în vederea armonizării acesteia cu legislația și cu cele mai bune practici europene

Progresele înregistrate:

Structura organizațională a Agenției Naționale a Funcționarilor Publici (ANFP) a fost îmbunătățită, iar numărul de posturi a fost suplimentat conform HG nr. 181/2005 privind modificarea și completarea HG nr. 624/2003 care se referă la Regulamentul de organizare și funcționare a ANFP.

Criteriile de evaluare a rezultatelor individuale ale funcționarilor publici au fost aprobate prin Ordinul nr. 4094/2005 al ANFP.

Ordinul Ministrului Finanțelor Publice nr. 946/2005 pentru aprobarea Codului de Control Intern stabilește rotația adecvată a personalului în cadrul tuturor entităților publice.

Legea nr. 188/1999 privind statutul funcționarilor publici a fost modificată și completată prin intermediul Legii nr. 251/2006. Principalele amendamente se referă la:

- redefinirea categoriei funcționarilor publici de rang înalt prin eliminarea din cadrul acestei categorii a secretarului general al biroului prefectului, a secretarului general al județului și al municipiului București, precum și a directorilor generali din ministere și alte organisme specializate ale administrației publice centrale;
- stabilirea modalității de intrare în categoria funcționarilor civili de rang înalt și de evaluare a rezultatelor profesionale;
- descentralizarea organizării de concursuri pentru ocuparea posturilor publice;
- stabilirea regimului de activități politice și sindicale aplicabil funcționarilor publici cu funcții de răspundere și funcționarilor publici de rang înalt;

- perfecționarea profesională a funcționarilor publici;
- introducerea sistemului de promovare în cadrul aceleiași categorii și promovarea rapidă în cadrul funcției publice;
- ANFP poate delega autorităților și instituțiilor publice competența de a organiza concursuri de recrutare pentru ocuparea posturilor publice (generale și specifice) de la nivelul înalt;
- Introducerea conceptului de mobilitate a funcționarilor publici în interesul public.

1.11 Realizarea unei evaluări independente cu privire la instituțiile care realizează controale/ inspecții la agenții economici

Progresele înregistrate:

Analiza a fost efectuată cu sprijinul unui proiect Phare 2004, implementat de HAUS Finlanda. Implementarea proiectului a început la data de 24 iulie 2006.

În urma reuniunilor bilaterale cu reprezentanții Agenției Naționale de Administrare Fiscală (ANAF), ai Gărzii Financiare (GF), ai Autorității Naționale pentru Protecția Consumatorului, ai Inspecției Sanitare de Stat și ai Inspecției Muncii, experții au elaborat un raport privind implementarea celor mai bune practici UE, adaptate la nevoile locale.

Analiza desfășurată de instituțiile care efectuează controale/ inspecții la agenții economici a scos în evidență următoarele necesități:

- mandatul clar al activităților și al capacității decizionale;
- transparența decizională;
- consolidarea cooperării dintre diferitele organizații;
- modificarea organigramelor;
- alocarea suficientă de resurse umane și materiale;
- mai multe stimulente financiare;
- mai multe cursuri de pregătire profesională specializată pentru motivarea și pentru acreditarea personalului;
- încurajarea rolului mass-media în educarea cetățenilor și combaterea corupției;
- introducerea temelor privind viața socială și economică, precum și aspectele de sănătate în programa școlară.

1.12 Realizarea de către structurile de control administrativ a unor planuri de control pe sectoarele cele mai vulnerabile, potrivit auditului independent din martie 2005, în cooperare cu PNA, pentru creșterea calității actului de control și a probelor

Progresele înregistrate:

ANAF (Agenția Națională pentru Administrare Fiscală) și-a delegat specialiștii să participe la acțiunile de control inițiate de Direcția Națională Anticorupție (DNA) și de Parchetul de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție (PICCJ).

DNA a încheiat protocoale de cooperare cu: Oficiul Național de Prevenire și Combatere a Spălării Banilor (ONPCSB), CC, Bursa de Valori București, Imprimeria Națională, Direcția Generală de Informații și Protecție Internă (DGIPI), Direcția Generală Anticorupție (DGA), PICCJ, Autoritatea Națională a Vămirilor (ANV), Inspectoratul General al Poliției Române (IGPR), Departamentul pentru Lupta Anti-fraudă (DLAF), Banca Națională a României.

PICCJ a încheiat protocoale de cooperare cu DGIPI, DNA, IGPR, Serviciul Român de Informații (SRI) și Serviciul de Informații Externe (SIE).

ONPCSB a încheiat 28 de protocoale de cooperare cu instituțiile publice implicate în lupta împotriva spălării de bani. 4 analiști financiari au fost delegați de ONPCSB să coopereze cu DNA și PICCJ.

1.13 Actualizarea strategiilor sectoriale și a planurilor de acțiune detaliate privind lupta împotriva corupției în sectoarele publice vulnerabile, cu precădere instituții de control și poliție

Progresele înregistrate:

În iunie 2005, IGPR a aprobat un Plan de Acțiune actualizat pentru combaterea corupției din cadrul personalului poliției române pentru perioada 2005 – 2007, care includea obiective concrete, realizabile și un calendar determinat în acest sens (Ordinul nr. S/64269/6 iunie 2005 al Inspectorului General al IGPR).

Cu privire la poliția care lucrează pe stradă – identificată drept o zonă cu risc înalt de corupție – s-a elaborat un plan de acțiuni specifice în ceea ce privește combaterea corupției (Ordinul nr. S/37337/4 martie 2005).

Strategia anticorupție a MAI a fost aprobată prin Ordinul MAI nr. 1150 din 19 ianuarie 2006.

1.14 Elaborarea unor strategii și planuri de acțiune sectoriale detaliate privind combaterea corupției în celelalte sectoare publice considerate vulnerabile, potrivit auditului independent din martie 2005

Progresele înregistrate:

Inspectoratul General al Poliției de Frontieră (IGPF) și-a redactat propria Strategie de prevenire și de combatere a corupției pentru perioada 2005-2007, precum și planul de

acțiune pentru combaterea corupției din cadrul poliției de frontieră. Strategia a fost adoptată prin Decizia nr. 174759/22 iunie 2005 a Inspectorului General al IGPF, iar Planul de Acțiune prin Decizia nr. S/169184/June 22, 2005 a Inspectorului General al IGPF.

Strategia și planul de acțiune pentru prevenirea și combaterea corupției de la nivelul Gărzii Financiare (GF) au fost aprobate prin Decizia Comisarului General nr. 203516/29 iulie 2005. Planul de acțiune are drept obiective: schimbarea periodică a echipelor de comisari; schimbarea periodică a domeniilor și a activităților din domeniile în care operează echipele de control; implicarea șefilor de departamente în cadrul controalelor de pe teren, și pentru coordonarea acțiunilor complexe, dar și pentru controlul modului în care comisarii se achită de îndatoririle lor profesionale.

Ministerul Muncii, Solidarității Sociale și al Familiei (MLSSF) a adoptat Strategia Națională Anticorupție din cadrul sectoarelor vulnerabile pentru perioada 2005 – 2007 și planul de acțiune relevant (Ordinul Ministrului Muncii, Solidarității Sociale și al Familiei nr. 663/2005).

În cadrul Ministerului Economiei și Comerțului (MEC), Ordinul nr. 9/11.01.2005 instituie acțiuni clare menite să prevină și să combată comportamentul corupt la nivelul central și în cadrul departamentelor subordonate.

În cadrul Ministerului Sănătății, prin intermediul Ordinului Ministrului Sănătății nr. 193/14.03.2005 pentru asigurarea eficienței raportării corupției, s-a reglementat modul de monitorizarea, descoperirea și facilitarea raporturilor privind corupția din cadrul serviciului de sănătate.

Prin Ordinul nr. 1089/06.07.2005 al Ministrului Transporturilor, Locuinței și Turismului (MTLT), s-a înființat o comisie nouă de combatere a corupției la nivelul MTLT.

Prin intermediul HG nr. 793/2005, a fost aprobată Strategia Națională Antifraudă pentru Protecția Intereselor Financiare ale UE. HG nr. 1211/2006, anexa la strategie, a fost modificată.

1.15 Elaborarea unei strategii actualizate și a unui plan de acțiune detaliat privind lupta împotriva corupției din domeniul vamal, pe perioada 2005-2007

Progresele înregistrate:

În data de 29 aprilie 2005, autoritățile vamale au aprobat strategia de combatere a corupției în vămi și planul ei de acțiune (Ordinul nr. 789/2005 al vicepreședintelui ANAF).

Planul de Acțiune pe 2006 a fost redactat și aprobat prin Ordinul Vicepreședintelui ANAF nr. 8190 din 30 decembrie 2005.

1.16 Elaborarea sau actualizarea, după caz, a codurilor de conduită pentru diversele sectoare publice

Progresele înregistrate:

Codul etic și deontologic al ofițerilor de poliție a fost aprobat prin HG nr. 991/2005. Ghidul pentru aplicarea codului a fost redactat în conformitate cu recomandările experților spanioli din cadrul Proiectului de Înfrățire Instituțională Phare RO 02/IB/JH/07.

Codul de conduită pentru funcționarii vamali a fost aprobat prin Ordinul nr. 6582 din 22.08.2005 al Vicepreședintelui ANAF.

Codul de conduită al personalului din cadrul Inspectoratului de Muncă și codul de conduită pentru personalul din cadrul Agenției Naționale pentru Ocuparea Forței de Muncă au fost aprobate prin Ordinul Ministrului Muncii, Solidarității Sociale și al Familiei nr. 690/28.09.2005.

La nivelul MTLT, regulamentul intern aprobat prin Ordinul Ministrului MTLT nr. 819/2004 a fost completat cu Secțiunea 3, „Obligațiile specifice ale funcționarilor publici” și Secțiunea 4, „Obligațiile specifice ale posturilor de conducere”.

În data de 29 septembrie 2005, a intrat în vigoare Codul de conduită pentru personalul ONPCSB. Codul este publicat pe pagina de internet a ONPCSB, www.onpcsb.ro.

1.17 Diseminarea codurilor de conduită în sectoarele respective, inclusiv prin includerea în pregătirea profesională specializată a unor componente de integritate și anticorupție pentru sectorul public

Progresele înregistrate:

Programul PHARE 2005, „Modernizarea managementului resurselor umane în cadrul funcției publice din România”, având drept principal beneficiar MAI, include o componentă de seminare și sesiuni de formare pentru implementarea și diseminarea legislației privind conduita funcționarilor publici.

Începând cu august 2004, Agenția Națională a Funcționarilor Publici (ANFP) centralizează toate datele privind încălcarea codului de conduită de către funcționarii publici din cadrul tuturor autorităților publice, la nivelurile central și local. Toate rapoartele sunt publicate pe pagina de internet a ANFP.

Între noiembrie 2005 și octombrie 2006, ANFP a elaborat, în cooperare cu asociația „Asistență și Programe pentru Dezvoltarea Durabilă - Agenda 21”, proiectul „Transparență și Etică în Administrația Publică”. Proiectul a avut drept scop sporirea calității serviciului public local, în vederea îndeplinirii nevoilor și solicitărilor comunității și cetățenilor. Transparența decizională și profesionalismul din cadrul serviciului public trebuie să fie asigurate. Grupul țintă al proiectului a fost alcătuit din 436 funcționari publici. Printre celelalte activități întreprinse se numără: înființarea unui grup de monitorizare a funcției publice; organizarea Zilei Deschise; elaborarea de studii și rapoarte; formarea formatorilor și elaborarea unui manual de proceduri pentru implementarea codurilor de conduită pentru funcționarii publici.

În plus, a fost imprimat în 4000 de copii manualul privind procedurile de implementare a codului de conduită, care au fost diseminate funcționarilor publici (publicat pe pagina de internet: <http://www.anfp-map.ro>). De asemenea, au avut loc 15 dezbateri televizate. Din iulie 2006, DGA a organizat 1272 de reuniuni cu societatea civilă (reprezentată de ONG-uri cum ar fi Liga pentru Protecția Drepturilor Omului, Fundația pentru o Societate Deschisă, Fundația pentru Schimbări Democratice, Fundația Concept și Fundația pentru Dezvoltarea Societății Civile), precum și 1518 de reuniuni cu structurile MAI în cadrul Campaniei Anticorupție. Numărul de apeluri și mesaje la TELVERDE8 a fost de 6874.

Obiectivul 2: Prevenirea corupției mediului de afaceri

2.1 Revizuirea legislației cu privire la faliment

Progresele înregistrate:

MJ a redactat amendamentele pentru legislația privind falimentul, cu sprijinul Proiectului Phare (2002), „Sprijinirea îmbunătățirii și aplicării legislației și a hotărârilor judecătorești în domeniul falimentului”. Proiectul de lege a fost aprobat în cursul ședinței de Guvern din 6 septembrie 2005. Proiectul a fost adoptat de Parlament și a devenit Legea nr. 85/2006⁹.

2.2 Revizuirea legislației cu privire la reeșalonări și scutiri de plată a datoriiilor către bugetul de stat care să includă criterii și a obiectivelor limitate, clare și obiective, precum și garanții ale transparenței procedurilor

Progresele înregistrate:

Legea nr. 244/2005 pentru aprobarea OUG nr. 26/2005¹⁰ a abrogat dispozițiile legale referitoare la acordarea înlesnirilor sau scutiri de la plata obligațiilor bugetare restante. Obiectivul acestui act normativ este să asigure egalitatea de tratament a tuturor contribuabililor, să creeze condițiile pentru un mediu de afaceri competitiv, să suplimenteze bugetul național și să sporească gradul de respectare voluntară a obligațiilor bugetare.

2.3 Elaborarea și aprobarea proiectului de lege privind evaziunea fiscală

Progresele înregistrate:

A fost adoptată Legea nr. 241/2005¹¹ privind prevenirea și combaterea evaziunii fiscale, care prevede sancțiuni penale pentru evaziunea fiscală. Noua lege a intrat în vigoare în data de 1 septembrie 2005.

2.4 Elaborarea și aprobarea proiectului de lege cu privire la modificare a Legii nr. 656/2002 pentru prevenirea și combaterea spălării banilor, în vederea armonizării legislației cu acquis-ul comunitar și cu recomandările FATF

Progresele înregistrate:

Legea nr. 656/2002 privind prevenirea și combaterea spălării banilor a fost armonizată cu primele două directive europene privind spălarea banilor, cu obligarea de notificare a entităților raportoare cu privire la finanțarea terorismului, precum și cu recomandările FATF prin intermediul Legii nr. 230/2005¹² și al OUG nr. 135/2005¹³. Prevederile sunt în conformitate cu cele ale Parlamentului European și ale Directivei Consiliului European nr. 2001/97/CE din 4 decembrie 2001, care modifică Directiva Consiliului nr. 91/308/CEE privind utilizarea sistemului financiar cu scopul spălării de bani. OUG nr. 130/2005 a fost aprobată de Parlament prin intermediul Legii nr. 36/2006¹⁴.

Obiectivul 3: Campaniile de informare și măsurile educative

3.1 Campaniile de informare publică și de schimbare a atitudinii față de corupție

Progresele înregistrate:

MJ a dezvoltat o campanie de conștientizare privind lupta împotriva corupției în justiție. Campania a ținut și sistemul de justiție, inclusiv judecătorii și grefierii de instanțe, dar și justițiabilii și se concentrează pe sporirea răspunderii de la nivelul sistemului de justiție și îmbunătățirea eficacității sistemului de justiție ca serviciu public.

Contractul pentru serviciile mass-media a fost încheiat în 21 noiembrie 2006 și a constat în spoturi TV și radio și diseminarea de afișe. O a doua parte a campaniei va urma în contextul Proiectului Phare 2004: „Îmbunătățirea luptei împotriva corupției”.

Ministerul Integrării Europene a implementat o campanie națională de conștientizare și informare: „E.U. NU DAU ȘPAGĂ - E.U. NU IAU ȘPAGĂ” concentrată pe efectele corupției. Campania s-a adresat atât funcționarilor publici, cât și cetățenilor și a constat în fluturași, pagină de internet, spoturi TV și radio.

DGA a inițiat în cadrul MAI campaniile de informare în ceea ce privește linia verde pe care cetățenii o pot folosi pentru a sesiza faptele de corupție comise de personalul MAI.

DLAF a organizat o campanie de conștientizare privind prevenirea fraudelor cu fondurile Comunităților Europene. Campania are 2 componente (națională și regională) și constă în comunicarea cu mass-media, societatea civilă (conferințe, simpozioane) și cu mediul de afaceri străin.

3.2 Continuarea măsurii 3.1 prin intermediul campaniilor de informare și de schimbare de atitudine axate pe teme punctuale

Progresele înregistrate:

Implementarea proiectului Phare 2004/IB/JH/-02 a început la 24 iulie 2006. Una dintre activități a prevăzut dezvoltarea unei campanii de conștientizare privind riscurile și efectele corupției. Bugetul pentru componenta de asistență tehnică din cadrul Phare 2004 a fost de 1,8 milioane Euro.

Între 16 octombrie 2007 și 27 februarie 2008, MJ, prin intermediul unui consorțiu internațional și în parteneriat cu instituțiile publice de la nivelurile central și local, a derulat o campanie publică de conștientizare lărgită menită să stimuleze dezbaterile privind vulnerabilitățile administrației publice și ale sistemului de justiție în fața corupției, să identifice cele mai bune practici și să promoveze mijloacele de combatere a corupției. Campania a avut mai multe componente:

- Componenta media a constat în spoturi TV și radio, emisiuni TV, afișaj interior-exterior, afișe tipărite, precum și informații constante pentru mass-media cu privire la campanie.
- Componenta informației directe: organizarea caravanei anticorupție în 17 orașe din România, constând în 3 dezbateri publice în fiecare oraș, pentru a discuta efectele negative ale corupției și pentru a identifica mijloacele concrete de a o combate, organizarea de conferințe de presă la nivelurile central și local (17 conferințe locale), organizarea a 5 seminare pentru instituțiile publice (pentru sistemul de justiție, sectoarele de muncă, administrație publică și interne, sănătate, educație), a 3 mese rotunde (pentru reprezentanții sectorului de afaceri) și a 5 reuniuni informative (pentru ziariști, reprezentanții misiunilor diplomatice, actorii sociali și liderii de opinie esențiali), precum și organizarea de micro-campanii educative în universități și licee. Câteva dintre temele reuniunilor au fost, după cum urmează: rolul ziariștilor în lupta împotriva corupției, accesul la informațiile de interes public, rolul administrațiilor centrale și locale în combaterea corupției, protecția avertizorilor de integritate.
- Componenta de internet: pagina de Internet (www.fărășpagă.ro).
- În cadrul campaniei au fost proiectate și diseminate 50.000 de ghiduri informative și 35.000 de postere pentru instituții publice, ONG-uri și cetățeni. Ghidul conține informații privind fenomenul corupției și mijloacele eficiente de combatere a acestuia pe cinci sectoare (justiție, poliție, educație, sănătate și administrație publică).

În data de 24 iunie 2008, MJ a lansat „Caravana anticorupție”, ultima etapă a proiectului de înfrățire instituțională „Îmbunătățirea luptei împotriva corupției”, implementat în parteneriat cu HAUS Management din Finlanda. Caravana, Pașaportul Anticorupție a ajuns în 12 orașe¹⁵ și a avut drept scop creșterea nivelului de conștientizare cu privire la corupție și la amenințarea pe care o reprezintă, promovarea instrumentelor de a o combate și încurajarea grupului țintă (categoriile profesionale din sectorul public) să reacționeze împotriva faptelor de corupție și să le respingă. La caravană au participat reprezentanți ai MJ, ai Agenției Naționale de Integritate (ANI) și ai HAUS Management din Finlanda.

3.3. Organizarea unei campanii de prevenție incluzând o componentă de integritate și prevenire a corupției, printr-un proiect pilot în licee, care să conducă la adaptarea programei școlare privind educația civică

Progresele înregistrate:

Temele și subiectele privind democrația, inclusiv dimensiunea de prevenire a corupției au fost introduse în programele din școli/ licee:

- Ordinele Ministrului Educației și Cercetării nr. 5286/09.10.2006 și 5287/09.10.2006 privind noua programă de consiliere și orientare pentru clasele I-IV, V-VIII și IX-XII;
- Temele/ activitățile extrașcolare din cadrul programelor de educare a elevilor în cursul orelor de educație civică sau democrație;
- Activitățile extrașcolare din cadrul calendarului de activități educative. La nivel național, au fost organizate concursurile: „Fii un bun cetățean”, „Următoarea generație”, „Cultură și civilizație în Europa”, „Europa – un viitor împreună”, „Toleranță și coabitare în spațiul public” și „Eroul Justiției”.

În plus, au fost încheiate parteneriatele cu instituțiile guvernamentale și ONG-urile de la nivelul local și au fost desfășurate campanii în domeniul educației civice.

Obiectivul 4: Creșterea integrității și a rezistenței la corupție a sistemului

4.1 Adoptarea Codului Deontologic actualizat al magistraților

Progresele înregistrate:

Codul Deontologic actualizat pentru magistrați a fost adoptat de Consiliul Superior al Magistraturii (CSM) în data de 27 aprilie 2005¹⁶. În urma adoptării Legii nr. 247/2005, a fost adoptat un nou cod deontologic pentru judecători și procurori¹⁷.

Codul Deontologic pentru personalul auxiliar a fost aprobat prin decizia CSM nr. 145/2005.

4.2 Diseminarea Codului Deontologic actualizat în 15 Curți de Apel și prin alte metode

Progresele înregistrate:

Cele două coduri au fost publicate pe pagina de internet a CSM și în Monitorul Oficial.

În urma Ordinului nr. 4742 din 23 mai 2005 al CSM, judecătorilor și procurorilor li s-a predat, pe bază de semnătură, o copie a noului Cod Deontologic care a fost afișat în locuri vizibile.

O campanie de conștientizare a fost organizată în Galați, Constanța, Bacău, Tulcea, Pașcani, Piatra Neamț, Suceava, Iași și București (21 – 27 iunie 2005) și Pitești,

Craiova, Drobeta Turnu Severin, Timișoara, Arad, Oradea, Baia Mare (12-16 septembrie 2005). Campania de conștientizare s-a încheiat în septembrie 2005.

Alte seminare de diseminare au mai avut loc în iulie 2005 la judecătoria din Galați, Tribunalul din Brăila (Curtea de Apel din Galați), judecătoriile din Oravița, Moldova-Nouă și Bozovici (Curtea de Apel din Timișoara), instanțele din aria de competență a Curții de Apel din Brașov, cu excepția judecătoriilor din Făgăraș și Zărnești; Tribunalul Alba (Curtea de Apel din Alba Iulia).

CSM a elaborat o broșură cu privire la sancțiunile disciplinare aplicate judecătorilor și procurorilor, care va fi publicată pe pagina de internet a CSM și distribuită judecătorilor și procurorilor.

4.3 Modificarea legislației în sensul sporirii garanțiilor de independență a procurorului și aplicarea principiului continuității și în faza de urmărire penală

Progresele înregistrate:

MJ a elaborat amendamentele referitoare la cele trei legi privind sistemul de justiție. Guvernul și-a asumat răspunderea în fața Parlamentului în data de 19 iulie 2005.

Pachetul legislativ, inclusiv legile necesare pentru reforma proprietății, a fost promulgat de Președinte și a devenit Legea nr. 247/2005¹⁸.

Amendamentele din 2005 la legile sistemului de justiție asigură independența procurorilor de anchetă și instituie principiul asumării răspunderii pentru funcțiile de conducere prin intermediul:

- Stabilirii de criterii obiective pentru alocarea dosarelor către procurori și interzicerii realocării dosarelor de către procurorii șefi cu excepția circumstanțelor limitate enumerate în lege; introducerea dreptului procurorilor de a se adresa CSM împotriva unei realocări dispuse de procurorii șefi;
- Introducerea dreptului procurorilor de a se adresa CSM împotriva oricărei interferențe a procurorilor ierarhic superiori în cadrul anchetelor și al procesului decizional.

4.4 Consolidarea controlului efectiv și nemijlocit al procurorului asupra activității de investigare și cercetare penală efectuată de poliția judiciară

Progresele înregistrate:

Legea nr. 356/2006¹⁹ de modificare a Codului de Procedură Penală prevede consolidarea controlului procurorului cu privire la activitatea de cercetare penală.

Ofițerii de poliție judiciară își desfășoară activitatea sub autoritatea Procurorului General al PICCJ. A fost instituită o nouă procedură de numire: ofițerii de poliție judiciară sunt numiți de Ministrul Administrației și Internelor, cu avizul Procurorului General al PICCJ.

Retragerea avizului atrage după sine excluderea ofițerilor de poliție judiciară din rândurile forțelor de poliție judiciară.

4.5 Sesizarea de îndată a procurorului care instrumentează cazuri de crimă organizată sau corupție de către structurile informative și de investigație prin transmiterea oricăror informații și suport probator referitoare la săvârșirea unor acte sau fapte de corupție sau crimă organizată

Progresele înregistrate:

Amendamentele la art. 63 alin. 2 al Legii nr. 304/2004 privind organizarea judiciară prevăd obligația structurilor de informații și investigații de a pune imediat la dispoziția procurorului toate informațiile neprelucrate cu privire la comiterea infracțiunilor.

În vederea sporirii calității informațiilor primite, DNA a semnat protocoale de colaborare cu ONPCSB, CC, DGIIIP, DGA, PICCJ, ANV, IGPR, DLAF, Banca Națională a României.

PICCJ a încheiat protocoale cu DGIPI, SRI, SIE, DNA, ONPCSB și IGPF.

4.6 Elaborarea și aprobarea proiectului de modificare și completare a celor 3 legi privind reforma justiției

Progresele înregistrate:

A se vedea comentariile de la 4.3.

4.7 Controlul distribuirii aleatorii a cauzelor de către instanțe, inclusiv a aplicării principiului continuității completului/ judecătorului în soluționarea cauzelor

Progresele înregistrate:

Primul raport privind distribuția aleatorie a dosarelor a fost aprobat de Plenul CSM prin decizia nr. 71 din 26 aprilie 2005.

Cel de-al doilea raport privind distribuția aleatorie a dosarelor a fost elaborat în data de 18 iulie 2005 și aprobat de Plenul CSM în data de 3 august 2005.

Conform rapoartelor CSM, sistemul de distribuție aleatorie funcționează cu respectarea reglementărilor interne ale instanțelor și a deciziilor CSM.

Amendamentele la Legea nr. 303/2004 privind statutul judecătorilor și procurorilor prevăd sancțiuni disciplinare pentru nerespectarea regulilor privind distribuția aleatorie a dosarelor, după cum urmează: mustrare; diminuarea remunerației lunare cu 15% pentru o perioadă între 1 și 3 luni; transferul disciplinar la o altă instanță sau parchet în zona de competență a aceleiași curți de apel pentru o perioadă cuprinsă între 1-3 luni; eliberarea din funcția de conducere; eliberarea din magistratură.

Plenul CSM a aprobat raportul de control privind distribuția aleatorie a dosarelor pentru prima jumătate a anului 2006 în data de 1 iunie 2006.

În cea de-a doua jumătate a anului 2006, Inspekția Judiciară a CSM a desfășurat controale care au analizat nivelul de implicare al persoanelor răspunzătoare pentru distribuția aleatorie a dosarelor pentru a corecta deficiențele constatate. Raportul inspekției judiciare privind distribuția aleatorie a dosarelor a fost prezentat Plenului CSM în data de 30 noiembrie 2006. Raportul conchide că instanțele respectă prevederile regulamentului intern al instanțelor privind distribuția aleatorie a dosarelor.

Raportul care prevedea verificările pentru prima jumătate a anului 2007 a fost prezentat Plenului CSM în data de 5 iulie 2007, și s-a concluzionat că toate instanțele respectă prevederile juridice privind distribuția aleatorie.

Raportul inspekției judiciare pentru cea de-a doua jumătate a anului 2007 a fost publicat în data de 13 decembrie 2007

4.8 Continuarea reformării Direcției Generale de Protecție și Anticorupție, pentru a deveni o unitate de investigații interne modernă și responsabilă, în vederea redefinirii competențelor sale și eliminării suprapunerilor, demilitarizării, precum și a instituirii unor mecanisme eficiente de control a activității

Progresele înregistrate:

Direcția Generală de Protecție și Anticorupție (DGPA) a fost desființată prin HG nr. 127 din data de 26 ianuarie 2006²⁰. Această decizie a urmat Raportului de Monitorizare Cuprinzător din 2005 privind România, în care se afirma că: „Nu există rapoarte noi privind DGPA și activitatea acesteia în afara sistemului de penitenciare, unde are mandat legal de asigurare a siguranței publice. Date fiind abuzurile care au continuat până în data de 13 martie 2005, există dubii cu privire la logica existenței unui serviciu de securitate parțial militarizat în cadrul Ministerului Justiției”.

Procesul de dizolvare a DGPA și inventariere a fost finalizat înainte de 30 iunie 2006.

Obiectivul 5: Reducerea numărului de structuri cu atribuții în lupta împotriva corupției

5.1 Elaborarea unei evaluări a autorităților și instituțiilor care în prezent dețin competențe în domeniile combaterii și/ sau al prevenirii corupției, în vederea identificării suprapunerii de atribuții

Progresele înregistrate:

Analiza desfășurată de autoritățile române împreună cu experții PHARE a demonstrat că deficiențele în ceea ce privește lupta împotriva corupției se datorează lipsei de coordonare între diferitele instituții cu competențe în domeniu mai curând, și nu suprapunerii de competențe. Analiza preliminară subliniază necesitatea de îmbunătățire a coordonării dintre DNA și autoritățile de control administrativ. Analiza a fost dezbătută cu autoritățile române și inclusă în primul raport al proiectului Phare. Autoritățile române i-au acordat acestei chestiuni o atenție specială, în urma analizei.

5.2 Revizuirea cadrului legislativ, pe baza concluziilor evaluării de mai sus, în vederea redefinirii și delimitării clare a atribuțiilor, a raționalizării activității și a reducerii numărului acestor instituții și autorități, în vederea limitării actualei fragmentări instituționale

Progresele înregistrate:

În urma analizei efectuate la punctul 5.1, autoritățile române au conchis că nu sunt necesare amendamente ale cadrului juridic.

Obiectivul 6: Consolidarea capacității instituționale a DNA

6.1 Revizuirea cadrului legislativ existent

Progresele înregistrate:

Direcția Națională Anticorupție este organizată în cadrul Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție și are personalitate juridică.

DNA are competență exclusivă și nelimitată în combaterea corupției de la nivel înalt, inclusiv cea care privește membrii Parlamentului²¹.

Direcția are autonomie financiară, cum ar fi un buget distinct în cadrul bugetului PICCJ, precum și autonomie funcțională, cum ar fi poliția judiciară – agenți și ofițeri – care continuă să opereze în cadrul DNA sub autoritatea exclusivă a Procurorului șef al DNA. Direcția este condusă de Procurorul General al PICCJ prin intermediul Procurorului Șef al DNA.

6.2 Asigurarea pregătirii specializate a personalului DNA, în special cu privire la tipologiile cazurilor de corupție și cooperarea judiciară cu structurile similare din Statele Membre

Progresele înregistrate:

5 sesiuni de formare pentru 5 procurori, 2 ofițeri de poliție și 2 experți de la Biroul de combatere a infracțiunilor împotriva intereselor financiare ale UE (în noiembrie 2004, ianuarie, aprilie și mai 2005).

5 sesiuni de formare pentru 7 procurori și 2 ofițeri de poliție pe combaterea spălării banilor (în iulie și septembrie 2004 și în ianuarie și mai 2005).

Un seminar organizat pentru 20 de procurori, cu sprijinul Fundației Germane pentru Cooperare Juridică Internațională privind „Respectarea garanțiilor procedurale în dosarele penale” (în ianuarie 2005).

În martie 2005, 1 sesiune de formare pentru procurori și ofițeri de poliție a fost organizată la Ambasada Regatului Unit în București în cadrul căreia s-au prezentat legislația și experiența britanică în domeniul operațiunilor sub-acoperire referitoare la dosarele de corupție.

Un seminar TAIEX privind Mandatul European de Arestare (aprilie 2005).

Seminarul pe tema „OLAF în atelierul de anchetă”, organizat de Oficiul European Anti-fraudă – OLAF, Riga, Estonia între 30 mai și 2 iunie 2005, la care au participat un procuror și un expert din cadrul DNA.

Seminarul pentru funcționarii români și bulgari în vederea pregătirii participării celor 2 țări la Grupul de Lucru al Consiliului Uniunii Europene, organizat de TAIEX, Bruxelles, între 30 iunie și 1 iulie 2005, la care a participat un procuror DNA.

O vizită de studiu organizată de Ambasada SUA în cadrul programului „Vizitatorul din străinătate—specializare pe afaceri și administrație guvernamentală”, între 26 iulie 2005 și 18 august 2005, la care a participat un procuror DNA.

Seminarul „Formare în domeniul măsurilor anticorupție”, organizat în cadrul Programului PHARE „Elaborarea măsurilor anticorupție”, cu sprijinul Ambasadei Regatului Unit între 22-23 august 2005, la care au participat 2 procurori DNA.

2 seminare organizate de DGA în cooperare cu consilierul de pre-aderare britanic, în cadrul proiectului Phare „Elaborarea măsurilor anticorupție” (august și noiembrie 2005, 2 procurori pentru fiecare seminar).

2 seminare organizate în cadrul proiectului Phare privind anticorupția (RO 03/IB/JH/08) „Analiza dosarelor complexe de corupție și criminalitatea economico-financiară” (noiembrie 2005, 4 procurori și 20 judecători pentru fiecare seminar).

1 vizită de studii organizată de Ambasada SUA și Ministerul Justiției din SUA în domeniul combaterii corupției și criminalității organizate (octombrie 2005, 5 procurori).

1 seminar organizat de Oficiul Național de Prevenire și Combatere a Spălării Banilor privind „Consolidarea capacității instituționale a organismelor implicate în combaterea spălării banilor, a terorismului și a finanțării criminalității organizate” (septembrie 2005, 4 procurori).

1 conferință internațională organizată de Fundația IRZ privind „Schimbul internațional de experiență și consolidarea cooperării în domeniul combaterii corupției” (septembrie 2005, 2 procurori).

1 seminar organizat în cadrul Programului multi-național Phare privind „Combaterea infracțiunilor economice și a infracțiunilor de spălare de bani” (septembrie 2005, 2 procurori).

1 seminar organizat de Fundația IRZ privind „Metodele de anchetă în dosarele de corupție politică sau în alte dosare de corupție la nivel înalt” (iulie 2005, 20 procurori).

1 vizită de studiu organizată de Fundația IRZ în Germania, la sediul Ministerului Justiției din Landul Hessen, la Parchetul aceluiași Land și la sediul Poliției Federale Germane (iulie 2005, 5 procurori).

1 seminar organizat de Ambasada SUA privind „Anchetele financiare în dosarele de corupție și dosarele de spălare de bani” (iunie 2005, 8 procurori).

1 seminar organizat de Ambasada SUA privind aspecte referitoare la activitatea instanțelor de judecată (iunie 2005, 4 procurori).

29 procurori și 43 de ofițeri de poliție au participat la 8 seminare în domeniul investigării macro-criminalității economice și corupției în cadrul Programului Phare RO 03/IB/JH/08.

63 procurori, 40 ofițeri de poliție și 32 de experți au participat la 17 seminare în cadrul proiectului Phare 2003/005-551.0417. În cadrul aceluiași proiect, 85 judecători au participat la 4 seminare pe următoarele teme: analiza tehnică a dosarelor complexe de corupție și criminalitate economică, cercetarea și judecarea dosarelor de evaziune fiscală și criminalitate organizată, strângerea și înaintarea probelor în dosarele complexe de corupție și criminalitate economică, metodologia de anchetă a dosarelor de criminalitate economică transfrontalieră, ancheta financiară a dosarelor penale.

2 procurori ai Serviciului de Combatere a Infracrișunilor împotriva Intereselor Financiare ale Comunităților Europene au participat fiecare la un curs de formare la OLAF, 6 procurori, 3 ofițeri de poliție, 3 specialiști și 4 grefieri au participat la o serie de ateliere în cadrul Programului Phare RO 2004/IB/JH/02, în scopul identificării și adoptării unei strategii instituționale de management a DNA.

6.3 Îmbunătățirea sistemului informativ al PNA, incluzând dezvoltarea bazei de date statistice a PNA

Progresele înregistrate:

Phare RO 2003 - 551.04.15

În septembrie 2005 a avut loc licitația organizată în cadrul programului Phare RO 2003 Phare– 551.04.15. În consecință, în 2006, DNA a fost dotată cu echipamente IT și software pentru a își dezvolta structura existentă de IT la sediul central și pentru a o conecta la serviciile teritoriale.

În data de 30 noiembrie 2005 au fost încheiate contractele cu societățile care au câștigat licitațiile. Valoarea totală a contractelor a fost de 1.108.798,69 Euro.

Phare RO 2004 – 016.772.01.05

Între noiembrie 2005 și ianuarie 2006, experții DNA au făcut parte din Comisia organizată de Ministerul Justiției în scopul elaborării specificațiilor funcționale și tehnice pentru dezvoltarea aplicației de sistem de management al dosarelor ECRIS, modulul pentru Parchete (versiunea 3.0) și adaptarea acestuia la nevoile speciale ale DNA.

Între octombrie 2005 și februarie 2006, experții DNA au participat la redactarea specificațiilor tehnice în vederea achiziționării unei aplicații de *sistem intern de management al documentelor* în cadrul programului Phare 2004 (inclusiv achiziția

echipamentului hardware aferent, precum și a pregătirii specifice pentru utilizarea acestei aplicații) și a echipamentului hardware și software necesar pentru dotarea laboratorului criminalistic al DNA (valoarea totală se ridică la 1,3 milioane EURO).

În prezent, în cadrul DNA, funcționează următoarele aplicații software de baze de date:

- Baza de date privind „dosarele de cercetare penală” – conține date privind dosarele penale înregistrate la DNA (dosare, persoane cercetate, faptele pentru care au fost cercetate, soluțiile dispuse de procuror);
- Baza de date privind „dosarele pe rolul instanțelor de judecată” – conține date privind evoluția dosarelor la procese (dosare, persoane cercetate, faptele pentru care au fost cercetate, soluțiile dispuse de instanțe la fiecare nivel);
- Aplicația ECRIS, versiunea 2.0, a fost instalată în decembrie 2005 pentru testare și din ianuarie 2006 se folosește pentru baza de date a Registrului DNA.

6.4 Asigurarea resurselor de personal și financiare, potrivit evaluărilor efectuate

Progresele înregistrate:

Bugetul DNA pentru 2006 s-a ridicat la suma de 72.060.000 RON (20.16 milioane EURO), prin comparație cu 64.821.000 RON (17.67 milioane EURO) pentru 2005, adică o creștere cu 14%.

Bugetul DNA pentru 2007 este 81.848.000 RON (23,43 milioane euro), adică o creștere cu 12%.

Pentru 2008, bugetul DNA este 70.285 RON. La data de 1 august 2008, în urma rectificării de buget, a crescut la 70.954.

6.5 Elaborarea și publicarea raportului anual de activitate al PNA, în special privind rezultatele combaterii corupției de la nivel înalt

Progresele înregistrate:

În aprilie 2005, raportul de activitate al DNA a fost prezentat la CSM.

În noiembrie, DNA a trimis la UE raportul privind combaterea corupției de la nivel înalt.

În data de 6 februarie 2007, raportul de activitate al DNA pentru 2006 a fost prezentat la CSM și în fața Ministrului Justiției.

În data de 28 februarie 2008, a avut loc reuniunea pentru prezentarea raportului de activitate al DNA pentru 2007.

Obiectivul 7: Asigurarea eficienței procedurilor penale, creșterea celerității în urmărirea penală și în procesul penal

7.1 Revizuirea Codului de Procedură Penală și a altor acte normative incidente pentru a asigura continuitatea instituțională și operativitatea în cercetarea penală a cauzelor care privesc atât infracțiuni de corupție, cât și de crimă organizată

Progresele înregistrate:

Legea nr. 356/2006 de modificare a Codului de Procedură Penală a intrat în vigoare în data de 6 septembrie 2006.

DNA are competența de investigare a înșelăciunii, abuzului de funcție, a anumitor infracțiuni în legătură cu vama și de evaziune fiscală, dacă prejudiciul depășește 1.000.000 Euro, precum și toate infracțiunile împotriva intereselor financiare ale UE, indiferent de valoarea prejudiciului cauzat.

7.2. Revizuirea Codului de Procedură Penală și a altor acte în vederea reducerii duratei procedurilor (reducerea numărului căilor de atac pentru anumite cauze și a motivelor de amânare, stabilirea unor condiții stricte pentru solicitarea strămutării și recuzării etc.) în toate cauzele penale.

Progresele înregistrate:

Legea nr. 356/2006 de modificare a Codului de Procedură Penală a intrat în vigoare în data de 6 septembrie 2006.

Au fost introduse măsuri concrete pentru asigurarea celerității actului de justiție:

- motive stricte de solicitare a strămutărilor;
- competențe alternative pentru luarea de măsuri preventive;
- autorizația de interceptare și ascultare a comunicațiilor va fi emisă de oricare dintre judecătorii de la instanța competentă și nu doar de președintele instanței sau de judecătorul delegat;
- judecătorul poate numi din oficiu un judecător atunci când este obligatorie asistența juridică dacă avocatul ales nu se prezintă la audiere
- obligația părților de a informa instanța cu privire la adresa lor reală și cu privire la orice modificare a acesteia.

Obiectivul 8: Combaterea corupției prin mijloace administrative

8.1 Revizuirea cadrului legislativ în vederea desemnării unei instituții abilitate să verifice și să controleze declarațiile de avere, de interese, stările de incompatibilitate, precum și să asigure protecția persoanelor din cadrul instituțiilor și autorităților publice care semnalează încălcări ale legii (avertizorii de integritate). Revizuirea regimului de sancțiuni administrative astfel încât să se asigure efectul descurajator

Progresele înregistrate:

Ministerul Justiției a elaborat proiectul de lege de înființare a unei agenții independente care să verifice și să controleze respectarea prevederilor legale cu privire la declarațiile de avere, declarațiile de interese și incompatibilități.

În data de 9 mai 2007, proiectul de lege a fost adoptat de Senat și transmis Președintelui pentru promulgare.

Legea nr. 144/2007 privind înființarea, organizarea și funcționarea Agenției Naționale de Integritate (ANI) a fost publicată în Monitorul Oficial nr. 359 din 25 mai 2007.

OUG nr. 49 din 30 mai 2007 de modificare și completare a Legii nr. 144/2007 a fost publicată în Monitorul Oficial nr. 375 din 1 iunie 2007.

OUG nr. 138/2007 de modificare și completare a Legii nr. 144/2007 a fost publicată în Monitorul Oficial nr. 843 din 8 decembrie 2007.

În data de 19 martie 2008, Legea pentru aprobarea OUG nr. 49/2007 a fost adoptată de Senat – camera decizională. Legea nr. 94/2008 a fost publicată în Monitorul Oficial nr. 305 din 18 aprilie 2008.

Adoptarea cadrului juridic pentru funcționarea ANI a permis tuturor eforturilor să se concentreze pe operaționalizarea Agenției.

8.2 Crearea instituției desemnate la punctul 8.1 și alocarea de resurse umane și financiare necesare funcționării

Progresele înregistrate:

Prin intermediul OUG nr. 78/2007 de modificare a bugetului de stat, a fost adoptat bugetul ANI, care s-a ridicat la 3,8 milioane RON (aproximativ 1,2 milioane euro).

Prin intermediul HG nr. 792 din 25 iulie 2007, Guvernul a aprobat sediul ANI.

Prin Legea nr. 388/2008 privind bugetul de stat pentru 2008, a fost adoptat bugetul ANI pentru 2008.

Bugetul ANI a fost suplimentat cu 3 milioane RON prin intermediul OUG nr. 18/2008 privind rectificarea bugetului de stat, publicată în Monitorul Oficial nr. 551/2008.

În noiembrie 2008, personalul Agenției număra 115 persoane, după cum urmează: 8 persoane detașate, 25 de membri personal contractant, 1 funcționar civil de rang înalt, 28 funcționari publici și 53 de inspectori de integritate.

8.3. Evaluarea anuală a activității instituției desemnate la punctul 8.1

Progresele înregistrate:

Rapoartele periodice de activitate sunt redactate de către Agenție.

Obiectivul 9: Coordonarea și monitorizarea implementării SNA II 2005 – 2007 și a planului de acțiune

9.1 Transformarea Consiliului Național pentru Prevenirea Criminalității într-un consiliu inter-instituțional, sub autoritatea Primului-ministru și în coordonarea Ministrului Justiției, având ca atribuții coordonarea și monitorizarea implementării SNA 2005-2007, inclusiv a strategiilor și planurilor sectoriale, precum și monitorizarea aplicării riguroase a legislației anticorupție.

Progresele înregistrate:

Consiliul pentru Coordonarea implementării SNA 2005 – 2007 a fost instituit prin intermediul HG nr. 233/2005 – Monitorul Oficial nr. 273 din 1 aprilie 2005.

- ✓ Consiliul a avut șase ședințe. În cadrul acestor reuniuni, membrii au discutat implementarea măsurilor din cadrul planului de acțiune.

9.2 Evaluarea progresului în implementarea SNA 2005 – 2007 și a legislației anticorupție, precum și actualizarea SNA 2005-2007 în măsura în care necesitatea rezultă din evaluare.

Progresele înregistrate:

Evaluarea implementării SNA 2005-2007 a fost efectuată periodic și progresele au fost raportate instituțiilor europene.

Obiectivul 10: Implementarea completă a tuturor instrumentelor anticorupție ale UE, ONU, CoE și OECD

10.1 Implementarea recomandărilor formulate în cadrul celei de-a doua runde de evaluare GERCO și a recomandărilor MONEYVAL

Progresele înregistrate:

În data de 14 octombrie 2005, GRECO a adoptat raportul pentru România în cadrul celei de-a doua runde de evaluare. În data de 7 decembrie 2007, Greco a adoptat raportul privind respectarea regulilor de către România. Conform raportului, din 15 recomandări, 6 au fost complet implementate, 6 au fost implementate parțial și 3 nu au fost implementate.

În cadrul celei de-a treia runde de evaluare Moneyval, între 6 și 16 mai 2007, a avut loc o misiune a experților privind evaluarea sistemului român de prevenire și combatere a spălării banilor și a finanțării terorismului.

În data de 8 iulie 2008, în cadrul celei de-a treia runde de evaluare Moneyval, a fost adoptat raportul de evaluare privind România.

Din cele 40+9 recomandări FATF, 8 au fost respectate, 17 au fost respectate într-o mare măsură, 18 parțial, 5 nu au fost respectate, iar o recomandare nu este aplicabilă pentru România.

10.2 Elaborarea unui proiect de modificare a Legii nr. 36/1995 privind notarii publici și activității notariale, în sensul eliminării imunității notarilor

Progresele înregistrate:

Legea nr. 178/2005 de aprobare a OUG nr. 25/2005 a eliminat imunitatea notarilor cu referire la anchetele penale.

10.3 Elaborarea unui amendament de modificare a Legii nr. 188/2000 privind executorii judecătorești, în vederea eliminării imunității executorilor judecătorești.

Progresele înregistrate:

OUG nr. 190/2005 a eliminat imunitatea executorilor judecătorești și a avocaților.

10.4 Revizuirea Codului Penal, a Codului de Procedură Penală și a altor acte normative incidente pentru implementarea răspunderii penale a persoanei juridice, inclusiv în ceea ce privește corupția în sectorul privat

Progresele înregistrate:

Legea nr. 278/2006²² de modificare a Codului Penal prevede răspunderea penală a persoanelor juridice.

Legea nr. 356/2006²³ de modificare a Codului de Procedură Penală prevede mijloacele procedurale necesare punerii în practică a normelor privind răspunderea penală a persoanelor juridice.

10.5 Implementarea obligațiilor asumate prin Convenția ONU împotriva corupției – Merida.

Progresele înregistrate:

Legea nr. 278/2006 de modificare a Codului Penal, publicată în Monitorul Oficial nr. 601 din 12 iulie 2006, a intrat în vigoare în data de 11 august 2006.

Legea nr. 356/2006 de modificare a Codului de Procedură Penală, publicată în Monitorul Oficial nr. 677 din 7 august 2006 a intrat în vigoare în data de 6 septembrie 2006.

Amendamentele prevăd, printre altele, răspunderea penală a persoanelor juridice și mijloacele procedurale de aplicare a acestei prevederi.

Strategia Națională Anticorupție privind sectoarele vulnerabile și administrația publică locală 2008 – 2010 prevede măsurile de completare a Strategiei privind Reforma Administrației Publice și Obiectivul I al SNA 2005 – 2007.

În plus față de măsurile din strategie, guvernul României a întreprins unele inițiative importante suplimentare în ceea ce privește lupta împotriva corupției și alte forme de comportament ilegal. Au fost adoptate documente legislative foarte importante – noul Cod Penal, noul Cod de Procedură Penală, noua Lege a Agenției Naționale de Integritate, amendamente la Legea Curții Constituționale. Așa-numita „Lege a micii Reforme” (un set de amendamente în domeniul legislației penale) adoptată în decembrie 2010 a introdus unele soluții pozitive importante în domeniul investigării și urmării penale pentru fapte de corupție.

Progresele înregistrate prin aplicarea **Strategiei Naționale Anticorupție 2008 – 2010**, ar putea fi rezumate după cum urmează:

Domeniul prioritar 1: Informație, conștientizare, responsabilizare

Obiectivul 1: Creșterea gradului de informare a publicului cu privire la consecințele actelor de corupție

Ministerul Administrației și Internelor, și mai precis DGA, au desfășurat o serie de activități de informare publică. MAI, prin intermediul Unității Centrale pentru Reforma Administrației Publice, împreună cu Asociația pentru Implementarea Democrației, au participat ca parteneri în implementarea proiectului „Dezvoltarea și consolidarea Centrului Național pentru Integritate”, un proiect co-finanțat din Fondul Social European, Programul Operațional pentru Dezvoltarea Capacității Administrative, obiectivul final al acestuia fiind elaborarea a trei propuneri de politici care să reprezinte bazele viitoarei strategii pentru prevenirea și combaterea corupției din administrația publică.

Un rezultat important al cooperării cu societatea civilă l-a constituit dezvoltarea **Grupurilor de Acțiune Anticorupție** alcătuite din reprezentanți ai serviciilor publice descentralizate și ai instituțiilor descentralizate în teritoriu, reprezentanți ai societății civile, Ministerul Public, DGA, mass-media, etc. Propunerile selectate de experții Asociației pentru Implementarea Democrației au fost prezentate instituțiilor pentru a își asuma răspunderea în domeniu.

În urma parteneriatului dintre Centrul Național pentru Integritate și instituțiile incluse în SNA, au fost sau sunt pe cale de a fi implementate mai multe activități care sunt în conformitate cu obiectivele SNA și care prevăd toate sectoarele vulnerabile, cum ar fi:

- În sistemul de educație: în 2011, au fost instalate camere de luat vederi în sălile de examinare pentru bacalaureat; pe baza noii legi a educației, a fost instituit un organism colegial de integritate în fiecare județ, pentru a identifica încălcarea integrității de către profesori și pentru a raporta situațiile de abuz,
- Au fost interzise meditațiile pentru profesori cu referire la elevii la clasele cărora predau.
- În sistemul de sănătate publică: decizia de înființare a unui departament care să verifice integritatea achizițiilor publice din sistemul de sănătate a fost aprobată, iar departamentul a fost programat să fie funcțional la data de 1 august 2011.

- În sectorul financiar (impozite): în ordonanța de guvern nr. 54/2010 au fost incluse mai multe propuneri menite să reducă corupția și evaziunea fiscală, cum ar fi limitarea oportunității de a vinde sau de a transfera acțiuni ale firmelor cu datorii la plata TVA sau alte datorii de plată către bugetul de stat în urma unei inspecții desfășurate de ANAF, etc. În lupta împotriva corupției de la nivelul sectorului de achiziții publice al administrației publice centrale: emiterea a două ordine la solicitarea Centrului Național pentru Integritate, pentru a limita procentul suplimentar al contractelor de achiziții publice după încredințare. Aceste ordine au fost emise de Ministerul Dezvoltării Regionale și Ministerul Transporturilor.

ANFP a elaborat, în parteneriat cu mai multe organizații non-guvernamentale care au avut drept principal obiectiv crearea unui model de parteneriat public-privat între instituții/ administrațiile locale și societatea civilă pentru prevenirea și combaterea corupției prin instituirea mecanismelor de monitorizare cu privire la aplicarea în practică a legislației, precum și pentru activitățile de formare a funcționarilor publici. Obiectivele acestor proiecte s-au concentrat pe consolidarea capacității autorităților locale și a instituțiilor publice de a produce o reformă instituțională reală și transparentă, concentrată pe nevoile cetățenilor și pe consolidarea rolului societății civile în ceea ce privește promovarea principiilor unei bune administrări și a participării cetățenilor la procesul de elaborare a politicilor locale.

2. Sectorul fiscal a promovat dialogul cu societatea civilă prin intensificarea implicării sale în proiecte și programe privind conștientizarea riscurilor de corupție. În plus, se pretinde că fluxul de informații către mass-media și contribuabili s-a îmbunătățit. Au fost efectuate campanii de informare cu privire la drepturile și obligațiile contribuabililor în legătură cu Agenția Națională pentru Administrare Fiscală (ANAF).

În urma intensificării acestor măsuri, s-a observat îmbunătățirea comunicării cu contribuabilii, dar și o mai bună cunoaștere/ informare cu privire la legislația fiscală, drepturile și obligațiile pe care le au în legătură cu administrația fiscală, sursele de informații ale contribuabililor fiind reprezentate nu numai de comunicatele de presă, ci și de informațiile postate pe pagina de internet a Agenției Naționale de Administrație Fiscală, precum și prin tipărirea și diseminarea diferitelor materiale informative.

În 2009, a fost înființată **Comisia de monitorizare a Strategiei Naționale Anticorupție de la nivelul autorităților însărcinate cu atribuții de control.**

3. În Ministerul Sănătății, Departamentul de Audit și Control a colaborat cu Asociația pentru Implementarea Democrației. În cadrul acestui parteneriat a fost implementat un proiect, „Buna guvernare prin intermediul integrității și al răspunderii asumate în sistemul român de sănătate”. Obiectivul proiectului îl constituie „susținerea mecanismelor Ministerului Sănătății de coordonare a SNA 2008-2010 și integrarea în viitoarele prevederi ale documentelor de strategie anticorupție”.

4. În cursul ultimelor reorganizări consecutive ale **Ministerului Educației** din 2008-2010 a fost instituită Direcția „**Legături cu partenerii sociali**” – sindicate, părinți, patronate și ONG-uri. Organizează ateliere periodice cu actorii sociali pentru a spori nivelul de conștientizare cu privire la consecințele corupției²⁴. Conform ultimei Hotărâri a

Guvernului, competențele acestei direcții au fost preluate de Direcția „**Legături cu Parlamentul și Partenerii Sociali**”²⁵.

Au fost semnate protocoale de cooperare cu Asociația Pro-Democrația pentru un proiect pilot „Educație pentru Democrație” și cu Institutul Aspen România, cu Fundația R.F. Kennedy Europa pentru proiectul pilot „Educația pentru drepturile omului”. Proiectul „Vorbește” a fost de asemenea implementat – în colaborare cu Consiliul Copiilor și cu Autoritatea Națională pentru Protecția Drepturilor Copiilor, un proiect care a condus la o creștere a implicării și a coeficientului de responsabilitate civică a elevilor. Proiectul „Avocatul elevilor” a fost implementat în parteneriat cu Agenda XXI – care a dat naștere unei comisii cu același nume în cadrul structurii Consiliului Elevilor.

5. La nivelul administrației publice locale, cele mai reprezentative abordări sunt, după cum urmează:

- Promovarea dialogului cu societatea civilă prin intensificarea implicării acesteia în proiectele și programele de prevenire și de combatere a corupției,
- Instituționalizarea unei anumite forme de consultare permanentă cu societatea civilă cu privire la activitățile autorității publice locale pentru prevenirea și combaterea corupției,
- Îmbunătățirea fluxului de informații către mass-media și public cu privire la activitățile de prevenire și de combatere a corupției, dar și a drepturilor și obligațiilor cetățenilor în legătură cu administrația.

În cadrul acestui obiectiv, se constată acțiuni de îmbunătățire a fluxului de informații către mass-media și instituțiile publice la nivelul tuturor instituțiilor monitorizate. În cursul implementării strategiei, cantitatea de informații furnizate cetățenilor a crescut în mod semnificativ.

Aceste informații s-au referit la chestiuni cum ar fi prevenirea și combaterea corupției, prin urmare, îmbunătățirea drepturilor și obligațiilor cetățenilor în relația cu administrația publică, dar și la chestiuni referitoare la serviciile publice furnizate. Buna cooperare cu mass-media locală a avut drept consecință și o comunitate mai bine informată, dar și o mai mare transparență a instituției.

Acțiuni constructive au fost raportate de anumite primării în sensul promovării dialogului cu societatea civilă prin intensificarea implicării acesteia în proiecte și programe menite să prevină și să combată corupția. Acești pași au fost diseminați și celorlalte instituții. Municipality-urile formează din ce în ce mai mult parteneriate cu mass-media locală pentru a informa mai bine comunitatea.

Obiectivul 2. Creșterea gradului de responsabilizare a personalului propriu asupra riscurilor asociate corupției

1. Efectele acțiunilor desfășurate în cadrul **Ministerului Administrației și Internelor** sunt greu de evaluat, dat fiind faptul că percepția internă și externă cu privire la nivelul corupției nu a suportat modificări substanțiale. Similar, numărul de dosare de corupție care au implicat funcționari din MAI a rămas relativ similar pe durata strategiei actuale anticorupție. Dar există și câteva exemple de rezultate pozitive: implicarea unui număr mare de personal de conducere în elaborarea Ghidului privind riscurile și vulnerabilitățile în fața corupției, precum și îmbunătățirea calității acțiunilor și măsurilor propuse în planurile de prevenire a corupției elaborate de structurile MAI în 2010.

ANFP a contribuit la creșterea conștientizării autorităților și instituțiilor publice cu privire la importanța de desemnare a consilierilor pentru etică și a activității acestora, cu privire la importanța raportării datelor precise și la timp prin intermediul circularilor trimise în 2008 la ministere, autorități guvernamentale independente, birourilor prefectului și consiliilor județene.

ANFP a căutat să popularizeze conceptul „consilierilor pentru etică”, al atribuțiilor acestora, modalitatea de exercitare a competențelor acestora și importanța consilierii prin intermediul unei serii de activități publice. În prezent, doar circa 25% dintre autoritățile și instituțiile publice comunică ANFP date privind funcționarii publici.

La nivelul structurilor MAI a fost instituită funcția de consilier de integritate. Responsabilitățile consilierilor de integritate au fost prevăzute în „Concepția de prevenire a corupției pentru 2009-2012”, respectiv prin acte administrative care instituiau sarcini, emise de șefii de instituții, principalele activități întreprinse până în prezent se referă la „Metodologia de identificare a riscurilor și vulnerabilităților în fața corupției în cadrul MAI”.

2. În sectorul financiar-fiscal – programele de pregătire profesională pentru angajați au fost adaptate în conformitate cu vulnerabilitatea acestora la actele de corupție specifice fiecărui domeniu, iar modulele de formare au fost finalizate corespunzător.

În absența indicatorilor calitativi, e greu să se evalueze efectele acestor acțiuni, mai precis, dacă aceste ședințe de pregătire au sporit conștientizarea funcționarilor publici responsabili cu implementarea, dar și a conducerii, cu privire la efectele faptelor de corupție comise.

3. În cadrul Ministerului Sănătății, au fost organizate cursuri de formare profesională pentru angajați, printre temele dezvoltate numărându-se și aspectele operațiunilor de audit intern și de prevenire și combatere a corupției.

4. La nivelul Ministerului Educației, Tineretului și Sportului, principalele instituții de pregătire pentru personalul propriu și unitățile direct subordonate și-au inclus în programă teme privind corupția, pe lângă celelalte teme implementate: gestionarea achizițiilor publice, controlul financiar și fiscal din instituțiile publice, transparența procesului decizional, relațiile dintre administrație și public.

În plus, membrii comisiilor de bacalaureat/ ai tezelor cu subiect unic, au fost informați cu privire la prevederile metodologiilor de organizare și desfășurare a bacalaureatului, a tezelor cu subiect unic - proces necesar și combaterea corupției.

Comitetul de organizare a desfășurat ședințe de pregătire pe teme cum ar fi corectura, monitorizarea, soluționarea litigiilor de angajare pentru funcțiile din concurs/ locurile vacante din catedrele universitare.

5. În ceea ce privește **administrația publică locală**, aria de cuprindere a măsurilor luate pentru a îndeplini acest obiectiv nu este foarte mare, fiind justificată de lipsa resurselor financiare. Resursele insuficiente au condus la reducerea participării la ședințele de formare ale angajaților anumitor municipalități. Există municipalități care au raportat participarea la ședințele de formare prin implicarea personalului în activitățile/ cursurile desfășurate de instituțiile publice și ONG-urile care promovează integritatea și moralitatea.

Cu toate acestea, în funcție de oportunitățile și problemele cu care s-au confruntat toate instituțiile, au fost căutate soluții pentru sporirea conștientizării și a răspunderii personalului cu privire la riscurile asociate corupției: afișarea în fiecare birou a Anexei privind Regulamentul de Ordine Interioară pentru a raporta actele de corupție și pentru organizarea de ședințe periodice (programul de consiliere interactivă), în vederea „actualizării” consecințelor care pot fi cauzate de manifestarea corupției și a răspunderii asumate de toți șefii privind monitorizarea integrității angajaților.

Domeniul prioritar II

SIMPLIFICAREA PROCEDURILOR ADMINISTRATIVE

Obiectivul 3: Eliminarea barierelor administrative

1. La nivelul **Ministerului Administrației și Internelor** s-a implementat un proiect, „Elaborarea metodologiei Modelului de Cost Standard pentru cetățeni”. Proiectul are drept scop crearea condițiilor preliminare pentru diminuarea considerabilă a barierelor administrative, diminuarea, în acest fel, a factorilor de risc de corupție. Aplicarea acestei metodologii va conduce, de asemenea, și la simplificarea procedurilor și a actelor normative de la nivelul diferitelor sectoare administrative.

Prin implementarea Programului de dezvoltare a sistemului de control intern în MAI, a Procedurilor operative elaborate în conformitate cu solicitările standardelor SMAI, la nivelul tuturor structurilor MAI, au fost elaborate proceduri cu obiectivul de raportare către Organismul de Control al ministerului și către structura de audit a MAI.

Modificarea unui număr însemnat de proceduri interne la nivelul întregului minister a fost întreprinsă pentru sporirea transparenței și a eficienței. Introducerea de proceduri

standard de operare, diminuarea costurilor și a duratei serviciilor MAI oferite beneficiarilor au fost menite să diminueze riscurile de corupție.

În ceea ce privește măsura așa-numitelor „teste de integritate”, DGA a elaborat o propunere de modificare a cadrului normativ existent aflată în prezent la Senat. Cu toate acestea, propunerea respectivă este controversată (consultați secțiunea de constatări și recomandări).

2. La nivelul **Agenției Naționale de Administrare Fiscală** a fost elaborată o procedură de sistem referitoare la managementul riscului. Ca o consecință a aplicării acestor proceduri, se pot identifica riscurile care apar în desfășurarea activității. În cadrul Planului Strategic pentru 2010-2012 a fost inclusă drept obiectiv evaluarea activităților dezvoltate în ceea ce privește vulnerabilitatea în fața corupției.

3. Ministerul Sănătății a elaborat și aprobat procedurile standard de operare în ceea ce privește inspectarea și autorizarea unităților farmaceutice, precum și Ghidul pentru bune practici farmaceutice. De asemenea, la nivelul ministerului a fost introdus un sistem de management al calității. În același domeniu, au fost aprobate ghidurile clinice și ghidurile de practică medicală, prin intermediul ordinelor emise de ministrul sănătății. Fiecare unitate sanitară a elaborat, pe baza ghidurilor de practică medicală aprobate, protocoalele de terapie care vor reprezenta baza contractului de furnizare de servicii medicale cu casele județene de asigurări de sănătate și cu cele din București.

Protocolul Național pentru Separarea Pacienților a fost elaborat, și aprobat prin intermediul Ordinului MS nr. 48/2009. Se aplică structurilor/ unităților de primire de urgențe și stabilește un model de triere a pacienților care ajung la unitățile de primire de urgențe pentru servicii medicale, astfel încât persoanele care au cea mai precară stare de sănătate să beneficieze imediat de asistența medicală primară impusă de situație.

4. La nivelul **Ministerului Educației, Cercetării, Tineretului și Sportului**, a fost emis un ordin de ministru privind reorganizarea **Comisiei pentru monitorizarea, coordonarea și orientarea metodologică a dezvoltării sistemului de control managerial**.

O altă acțiune care permite diminuarea corupției din educație o constituie introducerea unui sistem profesional de management al calității în unitățile de învățământ. În

conformitate cu *Strategia Corpului de Control al Ministerului Educației privind activitatea de control pentru ianuarie – august 2010*, a fost acreditată organizarea de cursuri de pregătire pentru directori/ secretari/ reprezentanți ai Comisiei de Evaluare și de Asigurare a Calității în ceea ce privește managementul documentelor școlare.

Legea educației naționale prevede, de asemenea, măsuri de prevenire a corupției în domeniul educației. După intrarea în vigoare a legii, s-a interzis angajarea simultană a soților, fiilor/ fiicelor și a rudelor de gradul al treilea pe posturi care le situează pe o funcție de conducere, control, autoritate sau evaluare instituțională directă la orice nivel al aceleiași universități.

Registrele universitare devin parte a Registrului Unic al Universităților din România, fiind asigurat un riguros control al diplomelor.

Actele normative au fost elaborate în vederea reducerii vulnerabilității sistemului de educație preuniversitară în fața corupției. Ordinul MECTS nr. 5619/2010 privind modificarea și completarea Ordinului MEC nr. 4925/2005 privind aprobarea Regulamentului de organizare și funcționare a unităților de învățământ preuniversitar, deoarece intervine peste structurile consiliului de administrație, sporește nivelul de transparență decizională din unitatea de învățământ și răspunderea tuturor actorilor din educație (elevi, părinți, reprezentanți ai societății civile).

5. Pe durata de implementare a SNA 2008-2010, **instituțiile administrației publice locale** au desfășurat acțiuni de elaborare și introducere de instrumente și standarde pentru îmbunătățirea activității proprii.

S-au organizat inițiative de certificare și/ sau recertificare a implementării sistemelor de management al calității. Avantajele s-au concretizat în elaborarea și introducerea de standarde de îmbunătățire a activității autorităților, revizuire a procedurilor interne în vederea eliminării birocrăției și a elementului discreționar. Simplificarea anumitor proceduri a condus la diminuarea duratei de eliberare a documentelor. Volumul măsurilor luate și (implicit) al rezultatelor obținute diferă de la o primărie la alta.

Obiectivul 4. Utilizarea tehnologiilor informațiilor în cadrul serviciilor publice

1. La nivelul **Ministerului Administrației și Internelor**, a crescut numărul de formulare-tip postate online, precum și calitatea informațiilor furnizate. În ceea ce privește impactul

asupra grupurilor țintă, poate fi menționată facilitarea accesului la informații, și, implicit, serviciile oferite de MAI, precum și diminuarea timpului de acces la servicii.

2. Agenția Națională de Administrare Fiscală și-a perfecționat metoda de depunere online a declarațiilor fiscale pentru toți contribuabilii de taxe și impozite, odată cu introducerea posibilității de folosire a certificatelor digitale. Începând cu aprilie 2009, metoda de depunere online se aplică, de asemenea, și declarațiilor de venit ale persoanelor fizice.

Dezvoltarea platformei naționale e-Romania și a Sistemului Electronic Național a creat condițiile de acces pentru un mai mare număr de ofertanți pentru serviciile publice oferite electronic, precum și pentru diversificarea acestor servicii.

Rezultatul acestor actualizări și postări ale legislației din domeniu se reflectă, de asemenea, în numărul în creștere constantă de contribuabili care accesează pagina de internet a Agenției și care folosesc mijloacele electronice pentru depunerea declarațiilor. Utilizarea acestor mijloace electronice de depunere a declarațiilor are efectul direct al decongestionării activității desfășurate la nivelul ghișeelor de relații cu publicul.

3. La Autoritatea Națională a Vănilor, se poate constata îmbunătățirea accesului agenților economici la componentele Sistemului Integrat de Informații Vamale prin intermediul internetului. Prin urmare, agenții economici pot obține, prin intermediul aplicației de management a autorizației pentru *Regimurile economice vamale și destinația finală*, următoarele autorizații:

- inițierea procedurilor vamale de acasă/ de la birou
- autorizația pentru expeditor și destinatar convenită pentru operațiunile de trafic comunitar prin intermediul Noului Sistem Computerizat de Trafic – NCTS-RO.

Utilizarea IT în cadrul Autorității Naționale a Vănilor permite următoarele:

- consolidarea controlului exporturilor prin intermediul Sistemului de Control al Exporturilor – ECS – RO;
- consolidarea controlului importurilor prin intermediul Sistemului de Control al Importurilor RCDPS;

- formarea activă, formarea pasivă, acceptarea temporară, depozitarea, transformarea controlată de vamă;
- consolidarea controlului privind strângerea accizelor conform Documentului Administrativ Însoțitor – DAI – RO_DAI – până la 15 ianuarie 2010 și EMCD începând cu 15 ianuarie 2010;
- consolidarea controlului bazat pe analiza de risc și pe profilul de risc prin intermediul îmbunătățirii solicitărilor de informații care susțin activitatea de control și supravegherea vamală;
- consolidarea controlului cu privire la strângerea taxelor vamale, a taxelor agricole, a taxelor anti-dumping și a taxelor de compensare, pentru a le pune la dispoziția Comisiei Europene prin intermediul îmbunătățirii aplicației Resurse Proprii Tradiționale.

4. La nivelul Ministerului Sănătății, utilizarea IT, din cauza elementelor specifice ale acestui domeniu, s-a materializat în actualizarea paginii de internet a instituției cu informații privind legislația, normele, reglementările din acest domeniu prioritar, precum și cu informații privind posibilitatea de a beneficia de o serie întreagă de servicii. În plus, e-rețetele se introduc la nivelul întregului sistem de sănătate.

5. La nivelul Ministerului Educației, Cercetării, Tineretului și Sportului, în afara actualizării paginii de internet a instituției, s-a elaborat o procedură privind dezvoltarea de activități de către centrul de evaluare pentru finalizarea ocupării funcțiilor didactice/ catedrelor declarate vacante/ rezervate din cadrul educației preuniversitare. Procedura definește următorii termeni: *aplicație IT dedicată* (program informațional central utilizat la nivelul național pentru înregistrarea și administrarea rezultatelor obținute de candidați), *timbrul auto-colant cu cod de bare* (timbrul auto-colant care este numerotat și personalizat pentru fiecare candidat și care se aplică pe fiecare coală standardizată), *cititorul de coduri de bare* (mașina care scanează codurile de bare ale timbrilor auto-colante pentru a identifica colile scrise).

De asemenea, pentru a consolida transparența și pentru a împiedica astfel orice acte de corupție, următoarele ordine au fost postate pe pagina de internet a Ministerului: transparența procesului decizional privind acordarea de calificative academice și programul și metodologia de pregătire pentru organizarea și desfășurarea examenelor de bacalaureat 2008-2011 și cursurile și programele pentru examenele de admitere în liceu pentru 2008-2011.

6. Acțiunile întreprinse de **instituțiile administrației publice locale** pentru a îndeplini acest obiectiv sunt multiple și trebuie menționat că pot fi constatate în practică la primăriile raportoare. Pagina de internet permanent actualizată de instituțiile raportoare a determinat creșterea volumului de informații furnizate cetățenilor. Pe de o parte, datele furnizate în format electronic au avut drept scop să li se ofere acestora unele informații mai bune cu privire la serviciile oferite, iar pe de altă parte, să sporească transparența/ accesul la informații de interes public.

A fost introdus sistemul de management al documentelor. Prin folosirea acestui sistem, cetățenii pot monitoriza/ cunoaște statutul documentului transmis; permite, în același timp, distribuția documentelor în cadrul instituției, fluidizarea și scurtarea timpilor de răspuns. Unele primării au implementat, de asemenea, sistemul electronic pentru evidența și plata taxelor și a contribuțiilor. Implementarea și folosirea sistemului de management al documentelor constituie niște instrumente extrem de utile și pentru instituție și pentru cetățeni.

DOMENIUL PRIORITAR III

Obiectivul 5: Susținerea administrației publice în ceea ce privește evaluarea dimensiunii corupției

1. În cadrul **Ministerului Administrației și Internelor** a fost prezentat un studiu de diagnostic privind fenomenul corupției din administrația publică locală, precum și aplicarea Metodologiei de identificare a riscurilor de corupție. Este, de asemenea, în curs de implementare proiectul finanțat de PODCA „Studiul de diagnosticare a corupției de la nivelul administrației publice locale”.

În cursul implementării SNA, DGA, în colaborare cu structurile MAI, a prezentat studii de caz referitoare la funcționarii publici din minister care au comis fapte de corupție. Singurul impact al acestei măsuri este corelat cu prezentarea cazurilor respective sub forma unor informații trimestriale, în Buletinul de informare și documentare sau în instruirile personalului.

În cursul acestei perioade, DGA a efectuat două sondaje de opinie în cadrul personalului MAI privind percepția corupției.

DGA a elaborat un studiu pilot la Academia de Poliție „Alexandru Ioan Cuza”, referitor la corupția din instituțiile de pregătire inițială și continuă din cadrul ministerului, finanțat de Consiliul Federal din Elveția.

Inițiativa a inclus o analiză preliminară asupra corupției din această instituție, din perspectiva principalilor actori din universitate (corp didactic, instructori militari/specialiști, personal administrativ, studenți).

2. În **sectorul financiar-fiscal**, ANAF a solicitat finanțare pentru desfășurarea unui proiect cuprinzător care să includă studii sociologice ale contribuabililor și funcționarilor, desfășurarea unei campanii mass-media de informare și crearea unui mecanism de consultări publice.

Obiectivul 6. Adaptarea cadrului legislativ și a politicii publice în conformitate cu recomandările, studiile, analizele și auditurile independente

1. În **MAI**, a fost adoptat Planul Strategic de Acțiune 2010-2013, privind „Prevenirea și combaterea corupției, protecția internă, controlul și auditul intern”. Documentul a fost elaborat după consultarea tuturor structurilor.

2. În **sectorul financiar**, au fost adoptate mai multe acte normative de către Autoritatea Națională a Vămirilor:

- OUG nr. 54/2010, publicată în Monitorul Oficial nr. 421 din 23.06.2010 care a modificat Legea nr. 86/2006 privind Codul Vamal Român;
- Ordinul Președintelui ANAF nr. 2477/24.09.2009 pentru aprobarea Normelor Tehnice de utilizare a Sistemului de Control al Importurilor, a Instrucțiunilor de utilizare a aplicației ICS-RO etapa I, pentru agenții economici, a Ghidului privind importul și declarația sumară de intrare în contextul Regulamentului (CE) nr. 648/2005 elaborat de DG TAXUD, datele pe care le implementează Statele Membre în Sistemul de Control al Importurilor – etapa I, Statele Membre care au acceptat utilizarea depunerii la biroul vamal pentru prelucrare a declarației sumare de intrare, actualizarea actualului EORI (din secțiunea e-Customs);
- Ordinul nr. 1.889 din 25 iunie 2010, publicat în Monitorul Oficial nr. 436 din 29 iunie 2010 și Ordinul nr. 1996 din 16 iulie 2010, publicat în Monitorul Oficial nr. 517 din 26 iulie 2010, prin intermediul căruia s-a actualizat Ordinul MFP

(Ministrului Finanțelor Publice) nr. 500 din 3 aprilie 2007 pentru aprobarea Normelor referitoare la procedura de emitere a certificatului pentru amânarea plății la vamă a TVA și eliberarea garanției pentru bunurile importate;

- Ordinul MFP nr. 1975 pentru aprobarea Normelor Tehnice privind determinarea valorii în vamă pentru bunurile introduse în România de către persoanele fizice, publicat în Monitorul Oficial nr. 4494 din 16/07/2010.

DOMENIUL PRIORITAR IV

TRANSPARENȚĂ ȘI EFICIENȚĂ

Obiectivul 7. Sporirea transparenței în sistemul de management al resurselor umane

1. La Ministerul Administrației și Internelor, toate concursurile de angajare au devenit publice, ca o măsură merită să consolideze transparența instituțională, punând mai presus de toate principiul asigurării competenței și promovării criteriilor de competență. În același timp, măsura a contribuit la realizarea unei comunicări optime între structurile de resurse umane și personalul instituției, la reducerea presiunii asupra angajaților de la resurse umane.

Prevederile privind motivarea personalului au fost incluse în OMAI nr. 69/2009 pentru aprobarea Ghidului Carierei Polițistului și a Cadrelor Militare din MAI, publicate în Monitorul Oficial din România nr. 312/12.05.2009. Acțiunea introduce standardizarea cu privire la ocuparea funcțiilor de conducere, apreciind și menționând câteva cerințe minime elaborate pentru funcții similare.

2. Agenția Națională de Administrare Fiscală a postat pe pagina sa de internet informații instituționale referitoare la posturile vacante. Măsura de „aprobare a statutului de comisar al Gărzii Financiare” nu a fost îndeplinită.

3. Ministerul Sănătății a postat pe pagina de internet a instituției informații referitoare la posturile vacante, precum și referitoare la examenele de rezidențiat. În plus, au fost înregistrate 15000 de solicitări cărora le-a fost furnizat un număr similar de răspunsuri.

4. La nivelul **administrației publice locale**, acțiunile menite să sporească transparența procesului de recrutare și de selecție a personalului extern nu au fost numeroase din cauza restricțiilor legate de angajarea personalului. În conformitate cu rapoartele, toate măsurile prevăzute au fost utilizate pentru informarea persoanelor cu privire la posturile vacante, organizarea concursurilor, condițiile de recrutare și selecție, precum și cele pentru promovarea și avansarea personalului (postările pe avizierul instituției, intranet, pagina de internet a instituției, mass-media).

Obiectivul 8. Sporirea eficienței în cheltuirea fondurilor publice

1. La nivelul **Ministerului Administrației și Internelor**, s-a introdus drept criteriu în specificațiile și criteriile de atribuire a contractelor de achiziții publice, „cea mai avantajoasă ofertă din punct de vedere economic”. Răspunderea pentru aplicarea acestui criteriu este asumată de fiecare ofițer principal de credite. Anunțurile de intenție și participare sunt înaintate spre publicare către operatorului sistemului de e-achiziții - SEAP, iar raportul privind contractele atribuite se înaintează anual Autorității Naționale pentru Reglementarea și Monitorizarea Achizițiilor Publice tot prin intermediul SEAP, documentele fiind publice și accesibile prin intermediul internetului. Programul anual de investiții și programul anual de achiziții de la MAI sunt clasificate, prin urmare nu pot fi făcute publice.

2. Agenția Națională de Administrare Fiscală postează pe pagina de internet anunțurile privind achizițiile publice. A fost introdus criteriul „cea mai avantajoasă ofertă din punct de vedere economic”.

Ministerul Sănătății a postat pe pagina de internet a instituției și anunțurile de achiziții publice și Programul Anual de Investigații și Achiziții Publice.

Ministerul a mai elaborat și publicat Caietele de Sarcini pentru achiziția echipamentului medical de bază, care conțin standardizarea echipamentului menționat anterior.

Atunci când prescriu medicamentele, doctorilor nu li se permite să folosească denumirile comerciale ale acestora, ci pe cele ale ingredientelor active, iar pacienții pot alege ei înșiși produsul comercial și prețul dorit.

La nivelul central, ministerul este răspunzător pentru achiziția celui mai important echipament medical pentru toate instituțiile de sănătate din teritoriu.

Standardizarea prețurilor pentru 10 dintre cele mai scumpe boli și tratamentul lor în țară este în curs de a fi finalizată la Minister.

Toate instituțiile de sănătate trebuie să raporteze (prin intermediul IT), periodic, Ministerului, cantitatea și calitatea serviciilor prestate.

4. Pentru prevenirea corupției de la nivelul achizițiilor publice, Serviciul de Achiziții Publice al **Ministerului Educației, Cercetării, Tineretului și Sportului** folosește Serviciul Electronic al Achizițiilor Publice. A fost introdus criteriul „cea mai avantajoasă ofertă din punct de vedere economic”. Programul de achiziții publice și raportul anual privind atribuirea contractelor de achiziții publice sunt postate pe pagina de internet a ministerului și în Serviciul Electronic de Achiziții Publice.

Ministerul Educației, Cercetării, Tineretului și Sportului a emis un ordin privind aprobarea Regulamentului de organizare și funcționare a Consiliului Național pentru Atestarea Titlurilor, Diplomelor și Certificatelor Universitare. Conform acestui Ordin, comisiile specializate de acordare a statutului de profesor universitar, cercetător științific de nivelul I și de doctorat pot include evaluatori străini.

5. Mai multe **administrații publice locale** au introdus norme interne – prin intermediul instrucțiunilor de lucru privind achizițiile publice directe și normele interne pentru achizițiile publice exceptate.

S-a raportat organizarea de dezbateri publice și reuniuni consultative pentru elaborarea strategiilor de dezvoltare a unităților locale, a proiectelor bugetare, precum și instituirea noilor obiective de interes pentru întregul grup. A fost ținută o mai mare implicare a asociațiilor de afaceri pentru prezentarea propunerilor acestora privind achizițiile publice și modalitatea de folosire a fondurilor publice.

DOMENIUL PRIORITAR V

PREVENIREA ȘI COMBATerea CORUPȚIEI PRIN INTERMEDIUL COMUNICĂRII ȘI COOPERĂRII

Obiectivul 9. Susținerea campaniilor de prevenire a fenomenului de corupție

1. Ministerul Administrației și Internelor a instituit un registru de cadouri. DGA a elaborat un proiect de ordin al Ministrului Administrației și Internelor care nu a fost supus aprobării deoarece Departamentul Juridic a apreciat că nu exista nici o bază legală pentru emiterea acestuia. În aceste condiții, această măsură a fost eliminată din Planul Sectorial de Acțiune prin intermediul HG nr. 960/2010 care modifică HG nr. 609/2008.

Măsura privind registrul de plângeri și sesizări a fost doar parțial implementată, DGA fiind singura structură a MAI care a instituit un astfel de registru. La nivelul celorlalte structuri, înregistrarea și păstrarea sesizărilor se face în conformitate cu OG (Ordonanța de Guvern) nr. 27/2002 și OMAI (Ordinul Ministrului Administrației și Internelor) nr. 190/2004.

Pentru celelalte structuri MAI, s-a conchis că această acțiune și măsură nu era necesară din cauză că:

- înaintarea de petiții la celelalte structuri MAI se face cu eliberarea imediată a numărului de înregistrare, în timp ce aspectele referitoare la conținut sunt menționate într-un registru separat;
- posibilele sesizări împotriva angajaților MAI sunt primite și înregistrate în același mod, pentru a fi prezentate conducerii pentru măsuri;
- persoanele care au primit informațiile solicitate și nu au dorit să înainteze petiții sunt, de asemenea, înregistrate în registrul pentru audiențe și consilierea cetățenilor;
- deoarece la nivelul structurilor MAI, petițiile sunt înregistrate și sute de mii de persoane/ an sunt consiliate, costurile necesare pentru dezvoltarea acestor registre oficiale de petiții și sugestii sunt mari.

Pentru a extinde linia verde de raportare, DGA primește sesizări telefonice pentru întregul sector public și le transmite Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție și Direcție Națională Anticorupție.

În noiembrie 2009 a fost semnat un contract privind implementarea unei soluții de tip Centrul pentru Contact la nivelul MAI pentru București, cu termenul de implementare prevăzut în decembrie 2011.

De asemenea, la nivelul DGA, au fost luate următoarele măsuri și inițiative, pentru ca în anul 2010 să devină funcțional „dispecerul” pentru sistemul telefonic gratuit:

- elaborarea unui protocol de cooperare între MAI, Parchetul de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție și DNA, prin intermediul căruia să fie stabilită o modalitate pentru organizarea și funcționarea sistemului de dispecer în cadrul DGA;
- solicitarea de adoptare a inițiativelor necesare privind asigurarea unei conexiuni electronice între cele două birouri sedii ale DGA din București și Parchetul de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție și Direcția Națională Anticorupție;
- pentru asigurarea cadrului normativ necesar funcționării acestui sistem, a fost elaborat un proiect de lege pentru modificarea articolului 4 al Legii nr. 364/2004 privind organizarea și funcționarea poliției judiciare, de asemenea cu privire la completarea articolului 1 al Ordonanța de Urgență a Guvernului (OUG) nr. 120/2005 privind operaționalizarea DGA, acest aspect fiind postat pe pagina de internet a ministerului (www.mai.gov.ro), la secțiunea Transparența Decizională.

În iulie 2010, DGA a inițiat și elaborat studiul „Eficiența liniei telefonice anticorupție 0800.806.806 (august 2006 – iunie 2010)”. A inclus și o analiză cantitativă și calitativă a apelurilor înregistrate pe linia telefonică anticorupție între 1 august 2006 și 30 iunie 2010.

2. În cadrul Agenției Naționale de Administrare Fiscală (ANAF), au fost afișate postere anticorupție la nivelul structurilor teritoriale, menite să descurajeze contribuabilii în ceea ce privește intenția lor de a oferi diverse „mici atenții” personalului administrației.

În plus, există formulare de sesizări la dispoziția potențialilor petenți, precum și numere de telefon la care aceștia pot suna pentru a formula diverse plângeri referitoare la posibilele fapte de corupție, în acest mod fiindu-le oferită posibilitatea de a redacta sesizări împotriva funcționarilor publici. După implementarea acestor măsuri, a fost observată o mai bună administrare a acestor situații. De asemenea, mai multe pârghii utile au fost puse la dispoziția contribuabililor, pentru a semnală faptele de corupție

comise de funcționarii publici ai Agenției Naționale de Administrare Fiscală (formulare, linie telefonică etc.).

Autoritatea Națională a Vămiror (ANV) a pus la dispoziția publicului formularele de sesizare în toate birourile vamale din țară. Numărul liniei de telefon gratuite este postat pe pagina de internet a ANV și este, de asemenea, promovat prin presă. În cursul perioadei de referință, au fost date publicității 541 de comunicate de presă referitoare la domeniul prioritar analizat.

3. La Ministerul Sănătății în iulie 2009 s-a instituit dispecerul pentru centralizarea paturilor libere din 16 spitale din București. Această structură funcționează în coordonarea Centrului Operativ pentru Situații de Urgență al Ministerului Sănătății.

4. La nivelul Ministerului Educației, Cercetării, Tineretului și Sportului, a fost creată o linie telefonică, *Telverde*, în vederea unei comunicări mai rapide și mai eficiente cu persoanele care sesizează eventualele ilegalități în organizarea și desfășurarea examenelor naționale. Sesizările care au ajuns astfel au condus la descoperirea mai multor fraude/ tentative de fraudare a examenelor.

5. În cursul procesului de prevenire a corupției de la nivelul administrației publice locale, comunicarea are un rol special și de asta rapoartele primite au menționat activități de îmbunătățire a comunicației și în interiorul instituției și între instituții, însă în special în relația dintre administrație și cetățeni.

Prin urmare, administrația și-a asumat anumite angajamente, a pus la dispoziția cetățenilor gratuit diferite documente și a distribuit materiale informative; au fost stabilite proceduri specifice pentru audiențe, linia telefonică gratuită pentru cetățeni a fost monitorizată și au fost create noi surse de comunicare, consiliere și audiențe; oferirea de informații în sistemul „ghișeu unic”, care a fost creat în Centrele de Informare a Cetățenilor. Au fost puse la dispoziția cetățenilor instrumentele de transmitere a sesizărilor, inclusiv sesizările privitoare la faptele de corupție, dar și administrarea și soluțiile la sesizările înregistrate, un aspect care a condus la îmbunătățirea modului de gestionare a sesizărilor în legătură cu serviciile administrative oferite și, implicit, cu percepția cetățenilor.

În ceea ce privește îndeplinirea acestui obiectiv, resursele financiare implicate au determinat implementarea acțiunilor cu impact special. Se poate observa cazul inițiativelor realizate la nivelul primăriei Sectorului 2 din București, care a acordat o atenție specială relației cu cetățenii (implicarea și utilizarea avizierului electronic Corpage de prevenire a supra-solicitării ghișeelor pentru public și monitorizarea activității centrului pentru relații publice, precum și reducerea timpilor de așteptare la ghișee.

Au fost realizate sondaje de opinie pentru evaluarea satisfacției cetățenilor cu privire la calitatea serviciilor publice oferite și pe baza rezultatelor au putut fi adoptate principalele măsuri eficiente de corecție.

Obiectivul 10. Combaterea fenomenului de corupție prin consolidarea colaborării intra și inter-instituționale și prin intermediul monitorizării implementării prevederilor juridice

1. Protocoalele de colaborare încheiate de **Ministerul Administrației și Internelor**, prin intermediul Direcției Generale Anticorupție, cu instituțiile administrației publice, între 2008-2010, au contribuit la realizarea schimbului de date între instituții în scopul eliminării redundanței informațiilor solicitate de cetățeni.

Direcția Generală pentru Audit Intern, Agenția Națională a Funcționarilor Publici și Corpul de Control al ministerului au desfășurat inspecții privind organizarea, funcționarea, transparența etc. în cadrul tuturor structurilor instituției.

După actualizarea Planului Sectorial aprobat prin intermediul HG nr. 960/2010 la nivelul Ministerului Administrației și Internelor, a fost introdus obiectivul referitor la „implementarea Concepției privind activitatea de prevenire a faptelor de corupție din structurile Ministerului Administrației și Internelor”. Documentul a fost transmis tuturor structurilor MAI pentru implementare. Fiecare structură a MAI și-a desemnat propriul consilier de integritate și membrii grupurilor de lucru pentru prevenirea corupției. În evidențele Direcției Generale Anticorupție sunt înregistrați circa 790 consilieri de integritate și 1189 membri ai grupurilor de lucru pentru prevenirea corupției.

2. În ceea ce privește sectorul **financiar-fiscal**, aplicarea măsurilor implementate în scopul realizării acestui obiectiv a avut drept consecință o mai bună colaborare cu mai

multe instituții/ autorități publice, în special în ceea ce privește schimbul de informații. Prin urmare, rezultatul poate fi constatat direct din analiza de risc efectuată la nivelul Agenției cu efect asupra desfășurării inspecțiilor fiscale.

3. În cursul anilor 2009 și 2010, 20 de misiuni de audit au fost desfășurate de personalul Direcției de Audit și Control a **Ministerului Sănătății**. În plus, alte misiuni de audit au fost desfășurate de membrii serviciilor de audit din unitățile de sănătate publică subordonate ministerului. Recomandările prevedeau respectarea procedurilor juridice, îmbunătățirea activității manageriale, verificarea bugetelor, a procedurilor de achiziții publice de la fiecare nivel.

4. Ministerul Educației, Cercetării, Tineretului și Sportului a solicitat sprijinul Ministerului Administrației și Internelor pentru a garanta siguranța unităților de învățământ care organizează examene și concursuri. Echipele de control au fost constituite și din reprezentanți ai MECTS și din experți ai instituțiilor universitare. Specialiștii din instituțiile publice și din universități au fost, de asemenea, implicați.

Prin intermediul ordinului ministrului educației, a fost desemnată o comisie care să efectueze un control general la Universitatea „Gr. T. Popa” din Iași. Misiunea a fost finalizată cu un raport de control.

Auditarea unui număr de instituții și a departamentelor MECTS a fost efectuată în conformitate cu planul anual. Au fost efectuate inspecții generale sau tematice la nivelul instituțiilor de învățământ superior/ inspectoratelor școlare/ unităților de învățământ/ instituțiilor subordonate sau coordonate de MECTS. În cazul diplomelor false, au fost efectuate inspecții la Universitatea de Petrol și Gaze de la Ploiești, Universitatea de la Târgoviște, Universitatea de Vest din Timișoara, Universitatea Hyperion și Gh. Cristea din București.

În cazul studenților străini la medicină, cooperarea cu autoritățile și universitățile române a continuat (în urma abordării adoptate, Universitatea din Oradea a anulat 46 diplome).

La Universitatea Spiru Haret din București, Universitatea Petre Andrei din Iași și la Universitatea din Pitești au fost efectuate inspecții generale care s-au finalizat cu ne-includerea provizorie în HG nr. 749/2009 a anumitor specializări / programe de studii. Prin intermediul Ordinului Ministrului Educației, a fost desemnată o comisie pentru

respectarea implementării corecte a procesului de alegere a rectorului Universității. Misiunea s-a încheiat cu un raport de monitorizare.

Inspecții au fost inițiate și la școlile sportive, dar și la cluburile universitare și s-au finalizat cu elaborarea *Ordinului pentru aprobarea reglementărilor privind organizarea și funcționarea Cluburilor Sportive Studențești din subordinea Ministerului, Cercetării, Tineretului și Sportului*.

5. La nivelul **instituțiilor publice locale**, angajații primăriilor au raportat acțiuni de control în colaborare cu reprezentanții altor instituții, cum ar fi Poliția, Poliția Comunitară, Inspectoratul de Stat, Poliția Sanitară, Evidența Informatizată a Persoanelor, Direcția de Sănătate Publică, Garda de Mediu și Oficiul pentru Protecția Consumatorului. În plus, au fost încheiate protocoale în vederea realizării schimburilor de date între diferitele instituții ale administrației publice pentru eliminarea redundanței informațiilor solicitate de cetățeni.

Datele generate privind progresul efectuat în ceea ce privește implementarea și ambele Strategii Anticorupție sunt preluate din evaluările anterioare desfășurate în România.

IV. Constatări (concluzii) și recomandări

IV.1. Constatări generale

Drept rezultat al evaluării desfășurate, s-au tras următoarele concluzii:

- Strategiile din 2005-2007 și 2008-2010 au fost implementate într-o mare măsură, și au fost întreprinse un număr mare de măsuri anticorupție într-o perioadă scurtă de timp. Au fost luate măsuri pentru a răspunde fiecărui domeniu identificat inițial.
- A existat o lipsă de îmbunătățire notabilă în percepția corupției după aderarea la UE, în ciuda eforturilor continuate de a reacționa față de corupția din sectoarele vulnerabile din România.

- Progresele legislative accelerate, uneori grăbite din multe domenii ale vieții publice, adesea datorate presiunii externe, au rezolvat multe probleme – dar nu pe toate – și uneori au creat unele suplimentare.

- Încă există un grad mare de neîncredere a societății și conform sondajelor, cetățenii consideră că a crescut corupția, în ciuda datelor obiective care demonstrează contrariul. Unul dintre principalele motive ale unei astfel de situații îl constituie absența indicatorilor de impact practic al strategiilor, creând o impresie copleșitoare că „nimic sau prea puține s-au făcut în practică”.

- Principala problemă cu implementarea strategiei din 2005-2007 o constituie faptul că diferitele administrații nu au mers până la capăt cu îndeplinirea obligației de a răspunde anumitor aspecte concrete de corupție de la nivelul propriilor lor structuri. Nu toate administrațiile individuale și-au îndeplinit obligația de a își elabora propriile planuri conform strategiei. S-au făcut prea puține la nivel local și regional și nu a fost elaborat niciun sistem de coordonare eficace a eforturilor AC de la nivel local și regional. Una dintre cauze o constituie abordarea de sus în jos, adoptată cu ocazia elaborării și în stadiul de implementare a strategiei.

- Principala problemă cu implementarea strategiei din 2008-2010 o constituie faptul că abordarea sectorială adoptată de fapt a consolidat efectiv tendințele anterioare ale administrației de a nu își asuma activitatea anticorupție ca fiind o obligație proprie, ci de a o considera îndatorirea altcuiva (ANI, DGA, ministerele de sector). În plus, transferul coordonării și responsabilității de implementare către MAI nu a fost în întregime efectiv – din cauza absenței experienței sale în domeniul strategiilor anticorupție până în 2008 – și a dat naștere unui grad de neîncredere în interlocutori. Serviciul UCRAP din cadrul MAI depune eforturi susținute în domeniul prevenirii corupției, dar este supraîncărcat.

- Strategia din 2008 – 2010 nu a fost bazată pe o evaluare credibilă a motivelor și condițiilor de corupție din România, nu a avut în vedere nicio analiză a situației reale din teren și, prin urmare, nu a fost o reacție profundă la o amenințare profundă din țară.

- O altă problemă legată de implementarea strategiei 2008 – 2010 a fost pasivitatea celor două puteri în stat: legislativă și judecătorească. În ciuda faptului că strategia era sectorială și nu includea în mod concret respectivele puteri din stat, acestea nu au făcut prea multe pentru a-și aduce aportul la implementarea efectivă a strategiei.

De exemplu, și prin contrast, societatea civilă a contribuit cu mult mai mult la implementarea strategiei.

- Implementarea strategiilor anticorupție de către autoritățile statului în comunitățile locale reprezintă o provocare specială din cauza diferitelor obstacole și rațiuni, inclusiv autonomia comunităților locale, conform căreia – dacă strategiile nu sunt adoptate sub forma unei legi – comunitățile locale nu trebuie să le urmeze. Doar câteva comunități locale au raportat implementarea strategiei către MAI.
- Guvernul român, uneori în circumstanțe politice foarte dificile, continuă foarte activ să modifice importante acte legislative (Codul Penal, Codul de Procedură Penală, legislația însoțitoare și alte legi) – într-o asemenea măsură încât este în curs o evaluare pentru a se vedea dacă sistemul este capabil să „digere” toate modificările planificate și adoptate.
- Introducerea „consilierilor de etică” (la nivelul central și local) și a „consilierilor de integritate” în MAI poate fi evaluată drept un pas important în direcția introducerii unor eforturi anticorupție cu o bază preventivă mai mare în instituțiile publice române.
- Cele mai importante instituții anticorupție din țară, DNA și ANI, s-au confruntat cu mai multe încercări de a li se limita eficiența și au fost necesare presiuni interne și externe susținute pentru a i se permite Guvernului să le asigure funcționarea. În dosarele pe care le are, ANI încă se mai confruntă cu încercări de a i se modifica statutul juridic și competențele.
- Lui ANI încă îi este negat un instrument important: nu poate lua parte direct la procedurile din instanță, atunci când este vorba de dosare referitoare la confiscarea bunurilor. Trebuie să procedeze prin intermediul Comisiilor de pe lângă Curțile de Apel, conform hotărârii Curții Constituționale. În plus, faptele penale identificate de ANI sunt soluționate de serviciile obișnuite de parchet și nu de DNA.
- Faptul că în Constituția României la Articolele 44/8 și 44/9 se folosește termenul de „averea dobândită licit” se interpretează uneori într-un mod care nu acoperă nicio îmbogățire nejustificată. Drept consecință a unei astfel de înțelegeri, nu este posibilă utilizarea confiscării extinse în situații de îmbogățire nejustificată.

- Instanțele române tot nu au suficientă experiență cu dosarele de incompatibilitate sau cu noile fenomene juridice introduse prin legislația referitoare la ANI.

- În România încă nu se implementează deplin un instrument foarte important de investigație în cazul luptei împotriva corupției, care ar permite organelor de aplicare a legii să aplice mita fictivă în toate procedurile de drept penal. Pentru moment, doar ofițerilor de poliție li se permite aplicarea acestei metode, dar se prevede că, odată cu noul CPC (Articolul 138) și altor cetățeni li se va permite acest lucru – sub controlul organelor de aplicare a legii, bineînțeles. Drept consecință a situației juridice existente, organele de aplicare a legii din România sunt forțate să se folosească de așa-zisul „regret efectiv” pentru cetățenii care le sprijină, însă metoda aduce după sine reacții negative din partea organismelor internaționale de monitorizare.

- DGA aplică o metodă similară denumită „testul de integritate” pentru angajații MAI, însă rezultatele aplicării acesteia nu pot fi folosite în cadrul procedurilor penale. Baza juridică pentru folosirea testului de integritate a fost extrem de criticată mereu.

- Imunitățile, în special cele legate de puterea executivă din stat (miniștri, foști miniștri) încă ar putea reprezenta obstacole grave pentru investigarea efectivă și urmărirea penală pentru fapte de corupție.

- În termeni practici, avertizorii de integritate nu reprezintă ceva foarte obișnuit în România, în principal din cauza absenței prevederilor adecvate ale legislației secundare, aplicabile instituțiilor.

- Unitățile de control intern (de exemplu, Corpul de Audit și Control din Ministerul Sănătății) suferă de pe urma reducerilor însemnate de personal și a reducerilor financiare, precum și de pe urma crizei economice din România.

- Orice modificare a legislației anticorupție existente și a legislației conexe este însoțită de un risc major conform căruia schimbările planificate ar putea fi folosite pentru diminuarea eficienței întregului sistem anticorupție.

- Cele două legi privind transparența – Legea nr. 544/2001 și Legea nr. 52/2003 – nu sunt implementate în cel mai bun mod posibil, nu există sancțiuni prevăzute pentru anumite încălcări ale Legii nr. 52/2003 și există anumite propuneri de limitare a ariei de cuprindere a Legii nr. 544.
- Controalele interne sunt, în general, slabe și ineficiente, integritatea internă nu constituie deloc o preocupare.
- Lipsește controlul administrativ efectiv (organismele de monitorizare administrative nu transmit dosarele procurorilor și nu aplică ele însele sancțiuni).

IV.2. Recomandări

Evaluarea strategiilor AC pentru 2005-2007 și pentru 2008-2010 a permis echipei de consultanți să elaboreze recomandări în sensul îmbunătățirii măsurilor de combatere și prevenire a corupției din România.

În concluzie, raportul recomandă autorităților române:

- Să abandoneze abordarea „stare de urgență” în domeniul luptei împotriva corupției, să planifice cu prudență viitoarele măsuri anticorupție, într-un mod cuprinzător și cu atenție și să asigure abordarea coordonată pe termen lung în ceea ce privește elaborarea și implementarea măsurilor planificate, pe baza voinței reale naționale de prevenire și combatere a corupției și nu doar limitate la obligațiile internaționale ale României.
- Să abordeze prevenirea corupției într-un mod cuprinzător, întorcându-se la modelul de strategie din 2005-2007, prelungind, însă, calendarul de implementare a strategiilor viitoare cu prioritizări obligatorii ale măsurilor planificate și evaluarea periodică anuală a rezultatelor obținute.
- Să își bazeze toate strategiile viitoare anticorupție pe rezultatele evaluărilor profunde și pe analiza situației din domeniul corupției din România și pe proiectarea

principalelor ținte, obiective și jaloane de îndeplinit prin elaborarea și implementarea acestor strategii.

- Să abandoneze abordarea de sus în jos de la nivelul elaborării viitoarelor strategii și să aplice abordarea multi-disciplinară, cu implicarea tuturor celor trei puteri din stat, a comunităților locale și a reprezentanților sectorului privat și ai societății civile.
- Să instituie un mecanism de coordonare eficace, care să se asigure că adoptarea și implementarea de politici poartă avizul celor mai înalte niveluri guvernamentale. Să aibă în vedere transferul coordonării și monitorizării către Cabinetul Primului-ministru; să aibă în vedere transferul unităților MAI și MJ/ a personalului răspunzător pentru AC către cabinetul Primului-ministru și să-i dea răspunderea pentru coordonarea și monitorizarea implementării următoarei strategii. Experiența și capacitatea acumulată în MAI în ceea ce privește coordonarea strategiei 2008-2010 trebuie păstrată și utilizată în cursul acestui proces în cea mai mare măsură posibilă.
- Să implice Consiliul Superior al Magistraturii, Parlamentul, comunitățile locale și ONG-urile în coordonarea și elaborarea strategiei următoare și în coordonarea și monitorizarea implementării acesteia ulterior – un posibil model poate include instituirea unui consiliu de coordonare la cel mai înalt nivel, cu participarea reprezentanților executivului, ai CSM-ului, ai Parlamentului și ai comunităților locale (prin intermediul Asociației Președinților Consiliilor Județene, de exemplu) și ai reprezentanților societății civile, susținuți de un secretariat puternic și informat (unitățile din MJ sau MAI pot servi drept bază pentru acest secretariat). Un astfel de model ar trebui să respecte întrutotul autonomia puterilor judecătorească și legislativă și a comunităților locale.
- Să consolideze statul de drept și să combată corupția mai eficace în toate sectoarele din România prin intermediul descentralizării eforturilor anticorupție, inclusiv prin obligarea tuturor instituțiilor să își evalueze vulnerabilitățile privind corupția și să reacționeze la acestea, prin adoptarea propriilor lor planuri de acțiune (metodologia privind evaluarea riscurilor de corupție a fost elaborată de MAI; în plus, acțiuni similare au fost întreprinse în 2008-2009 în legătură cu fondurile de pre-aderare indisponibilizate și cu agențiile de implementare a programelor SAPARD/PHARE). Să se asigure că DGA (MAI) și MJ cooperează pentru diseminarea experienței MAI în ceea ce privește implementarea metodologiei pentru evaluarea riscului de corupție.

- Să includă următoarele aspecte în activitatea tuturor agențiilor/ ministerelor din România – pregătire profesională obligatorie pe etică, consolidarea prevederilor disciplinare existente; etică și gestionarea conflictelor de interese ca parte a practicilor zilnice de management; protecția și încurajarea avertizorilor de integritate. Să se asigure că aceste aspecte sunt incluse și în cursurile de pregătire ale Agenției Naționale a Funcționarilor Publici.

- Să instituie condiția obligatorie pentru toate instituțiile publice de a-și numi persoane sau departamente răspunzătoare pentru implementarea viitoarelor strategii anticorupție și pentru gestionarea altor aspecte legate de anticorupție sau integritate.

- Să elaboreze un sistem eficace de coordonare a politicilor de la nivel regional și local (de exemplu prin instituirea consiliilor regionale și locale anticorupție care ar avea rolul de organisme consultative în care să fie implicați membri proeminenți ai comunităților locale, jurnaliști de pe planul local, membri ai ONG-urilor și persoane etice din sectorul de afaceri pentru a monitoriza și milita pentru măsurile anticorupție de la nivelul local. Grupurile de acțiune anticorupție existente la nivel județean pot fi implicate în acest stadiu).

- Să continue să desfășoare campanii însemnate de creștere a nivelului de conștientizare și acțiuni similare pentru a spori nu numai intoleranța la corupție, ci și voința fiecărui membru al populației să o prevină și să o combată efectiv.

- Să organizeze campanii și să raporteze rezultatele obținute în domeniul prevenirii și suprimării corupției, cu scopul de a spori încrederea societății în activitatea instituțiilor publice.

- Să asigure stabilitatea și claritatea legislației anticorupție, precum și stabilitatea în activitatea instituțiilor anticorupție, abținându-se de la modificarea ne-necesară a cadrului legal, asigurând un buget suficient pentru activitatea instituțiilor anticorupție și dând dovadă de sprijin politic pentru eforturile conducerilor acestora.

- Să sporească nivelul de conștientizare a puterilor legislative și judecătorească cu privire la importanța rolului lor în eforturile anticorupție ale țării.

- Să aibă în vedere posibilitatea de consolidare a poziției ANI (poate prin intermediul instituirii ANI drept categorie constituțională) și a rolului său în instanțe (cel puțin prin adoptarea de linii directoare, în cooperare cu Consiliul Superior al Magistraturii, pentru activitatea procurorilor și judecătorilor Comisiilor de Cercetare a Averilor de pe lângă Curțile de Apel).
- Să ia măsuri care să permită aplicarea confiscărilor extinse și să aibă în vedere inversarea sarcinii probei în cursul procedurilor de indisponibilizare și confiscare a averilor ilicite.
- Să asigure implementarea rapidă a Noului Cod Penal și a noului Cod de Procedură Penală, precum și a legislației conexe, având în vedere rezultatele studiilor de fezabilitate în curs.
- Să desfășoare o analiză profundă a modului în care a fost folosit până în prezent mecanismul regretului efectiv, pentru a-i identifica toate trăsăturile pozitive și negative și, pe această bază, să identifice alt(e) mecanism(e) juridic(e) care ar putea conduce la aceleași efecte pozitive pentru eficientizarea investigațiilor anticorupție.
- Să ia măsuri pentru a asigura implementarea extinsă a tehnicii speciale de investigații denumită „mita fictivă” (prin intermediul implementării noului CPC), respectând întru totul interzicerea provocării și garanțiile legate de drepturile omului în cazul persoanelor împotriva cărora se va folosi această metodă.
- Să continue elaborarea unei baze legale adecvate pentru utilizarea testului de integritate.
- Să aibă în vedere limitarea categoriilor de persoane pentru care se pot aplica imunități.
- Să asigure adoptarea și/ sau alinierea actelor legislative secundare privitoare la avertizorii de integritate și să ia măsuri pentru creșterea nivelului de conștientizare în rândul anumitor profesii și/ sau al publicului larg referitoare la importanța avertizorilor de integritate și la protecția acestora.

- Să introducă pregătirea suplimentară pentru judecători privind noile fenomene juridice din domeniul incompatibilităților și al indisponibilizării și confiscării averilor nejustificate.
- Să asigure resursele adecvate pentru îmbunătățirea funcționării organismelor de control intern de la nivelul tuturor instituțiilor publice, în special pe durata crizei economice, să protejeze membrii acestor organisme împotriva măsurilor de răzbunare și să introducă dimensiunea integrității instituționale ca o componentă a evaluării conducerii.
- Să asigure – în practică – independența auditorilor interni de la toate nivelurile (inclusiv dezvoltarea carierei, concedii, salariu și sancțiuni disciplinare).
- Să asigure implementarea deplină a Legii nr. 544/2001 și a Legii nr. 52/2003 prin introducerea de sancțiuni pentru încălcarea acestor prevederi și prin evitarea oricăror modificări care le-ar putea limita aria de cuprindere pe viitor.
- Capacitatea ONG-urilor de la nivelul local trebuie să fie consolidată, iar ONG-urile locale trebuie implicate în eforturile locale anticorupție. Poate fi utilă o facilitate pentru micro-proiectele de la nivelul local pentru a încuraja eforturile anticorupție. Să stopeze finanțarea discreționară a ONG-urilor, să se îndrepte către finanțarea competitivă.
- Să ia măsuri pentru implementarea oportună a recomandărilor anticorupție făcute de organizațiile internaționale în toate domeniile, inclusiv în domeniul finanțării partidelor politice și a campaniilor electorale.
- Să instituie linii clare de responsabilitate care să permită atragerea răspunderii politice pentru lipsa de implementare sau slaba implementare a viitoarelor strategii.

Constantin Palicarsky

Drago Kos

Sursele de informații utilizate:

I. Strategia NAC 2005 – 2007, planul de acțiune pentru implementarea strategiei, Hotărârea Guvernului nr. 233/2005 privind înființarea, organizarea și funcționarea Consiliului pentru coordonarea implementării Strategiei naționale anticorupție pe perioada 2005-2007, raportul privind progresele înregistrate la nivelul implementării strategiei naționale anticorupție 2005-2007; rapoartele misiunilor de experți 2004-2007; rapoartele periodice privind progresele înregistrate la nivelul implementării Strategiei; rapoartele Phare privind proiectele anticorupție;

II. Strategia NAC 2008 – 2010, planurile de acțiune pentru implementarea strategiei, Hotărârea Guvernului nr. 609/2008 privind strategia anticorupție 2008-2010, rapoartele intermediare și finale referitoare la implementarea strategiei naționale anticorupție 2008-2010; extrase din contribuția RO la rapoartele MCV – BM 4; proiectul Phare 2006 – raportul final;

III. Alte documente relevante pentru domeniul luptei împotriva corupției: strategia de combatere a fraudei și planul de acțiune, raportul privind implementarea planului de acțiune, ultimul raport de activitate al Departamentului de Luptă anti-Fraudă (DLAF); proiectul de strategie pentru dezvoltarea justiției ca serviciu public 2010–2014 (capitolul privind integritatea); datele statistice privind corupția 2005-2010 (trimiteri în judecată și condamnări definitive);

IV. Surse deschise de informații: Rapoartele Globale privind Corupția pentru România (2005 – 2010), Barometrul Global al Corupției pentru România (2005 – 2010), Indicele Transparency Internațional de Percepție a Corupției (2005 – 2010).

---

[1] „Abuzul funcției publice în scopul propriului profit” (Banca Mondială); „abuzul de încredere în scopul profitului propriu” (Transparency International) sunt doar câteva dintre definițiile folosite cel mai adesea.

[2] Au fost întreprinse măsuri anticorupție în România și în afara cadrului celor două strategii; acestea nu reprezintă tema evaluării din prezentul raport. Datorită scopului evaluării, prezentul raport se concentrează pe implementarea în special a celor două strategii.

[3] Legile au fost citate cu titlul în limba engleză; uneori lipsește codul numeric exact. Lista nu este una exhaustivă.

[4] De exemplu, Strategia privind Reforma din Administrația Publică și Obiectivul I al Strategiei Naționale Anticorupție 2005 – 2007, respectiv „*Sporirea transparenței și a integrității administrației publice*”.

5 În conformitate cu Legea nr. 334/2006 privind finanțarea partidelor politice, AEP este autoritatea publică răspunzătoare pentru administrarea și aplicarea reglementărilor privind finanțarea partidelor politice și, în general, pentru coordonarea și controlul activității electorale. AEP va publica pe pagina sa de internet: suma totală a cotizațiilor membrilor; lista membrilor care au plătit cotizații ale căror sume depășesc de 10 ori salariul minimum brut de la nivelul național; lista persoanelor fizice și juridice care au făcut donații a căror sumă cumulată depășește de 10 ori salariul minimum brut de la nivelul național; suma totală a

donățiilor confidențiale; valoarea totală a veniturilor din alte surse. Controlul asupra subvențiilor de la bugetul de stat trebuie să fie efectuat simultan de Curtea de Conturi.

6 Publicată în Monitorul Oficial nr. 758/19.08.2005.

7 Publicată în Monitorul Oficial nr. 572/4.07.2005.

8 Numărul de telefon gratuit unde cetățenii pot sesiza conduitele corupte ale personalului MAI.

9 Publicată în Monitorul Oficial nr. 359 din 21 aprilie 2006.

10 Publicată în Monitorul Oficial nr. 296 din 8 aprilie 2005.

11 Publicată în Monitorul Oficial nr. 672 din 27 iulie 2005.

12 Publicată în Monitorul Oficial nr. 618 din 15 iulie 2005.

13 Publicată în Monitorul Oficial nr. 897 din 7 octombrie 2005.

14 Publicată în Monitorul Oficial nr. 200 din 3 martie 2006.

15 Caravana anticorupție a început la Drobeta Turnu Severin în 24 iunie și a avut următoarele reuniuni: Slatina – 25 iunie; Pitești – 26 iunie; Ploiești – 16 septembrie; Brașov – 17 septembrie; Constanța – 18 septembrie; Zalău – 23 septembrie; Alba Iulia – 24 septembrie; Deva – 25 septembrie; Botoșani – 7 octombrie; Vaslui – 8 octombrie; Bacău – 9 octombrie.

16 Prin Hotărârea nr. 144/2005, publicată în Monitorul Oficial nr. 382 din 6 mai 2005.

17 Prin Hotărârea nr. 328/2005, publicată în Monitorul Oficial nr. 815 din 8 septembrie 2005.

18 Publicată în Monitorul Oficial nr. 653 din 22 iulie, 2005.

19 Publicată în Monitorul Oficial nr. 677 din 7 iulie 2006.

20 Publicată în Monitorul Oficial nr. 125 din 9 februarie 2006.

21 OUG nr. 134/2005 privind reorganizarea DNA a fost aprobată de Parlament prin intermediul Legii nr. 54/2006, publicate în Monitorul Oficial nr. 226 din 13 martie 2006.

22 Publicată în Monitorul Oficial nr. 601 din 12 iulie 2006.

23 Publicată în Monitorul Oficial nr. 677 din 7 august 2006.

24 Conform HG nr. 81/2009 privind organizarea și funcționarea Ministerului Educației, Cercetării, Tineretului și Sportului.

25 HG nr. 859/2010 de modificare a HG nr. 81/2009 privind organizarea și funcționarea Ministerului Educației, Cercetării, Tineretului și Sportului.